

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ
ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ.
ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԿԱՐԾԻՔԻ ՀԱՐՅՈՒՄ

ԵՐԵՎԱՆ 2012

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Շնորհակալության խոսք	3
Հետազոտության մեթոդաբանություն	4
Հետազոտության արդյունքների հակիրճ պատկերը	5
Հետազոտության արդյունքների վերլուծություն	8
Մաս I. Ուսանողների տեղեկացվածությունը կրեդիտային համակարգից	8
Մաս II. Ուսանողների կարծիքը գնահատման համակարգի վերաբերյալ	13
Մաս III. Ուսանողների սովորելու մոտիվացիայի վրա ազդող հիմնական գործոնները	20
Մաս IV. Դասավանդում-ուսումնառում գործընթացը՝ ուսանողների աչքերով	27
Հավելված 1 Հարցաթերթ	35
Հավելված 2. 1. Հետազոտության ընտրանքի մանրամասն նկարագրություն	42
Հավելված 2. 2. Բուհերի ընտրությունը՝ ըստ մարզերի և ըստ «պետական», «ոչ պետական», «միջպետական» կարգավիճակի	46
Հավելված 2. 3. Հարցված ուսանողների թիվը բուհերում	47
Հավելված 2. 4. Ընտրանքով որոշված ուսանողների թվի բաշխումը՝ ըստ բուհերի, սեռի, կուրսի և մասնագիտական ուղղվածության	48
Հավելված 3. Հարցաթերթի հարցերի ստացած պատասխանները ներկայացնող աղյուսակները	50

* * *

2011 թվականին փետրվար-մարտ ամիսներին «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի (ՈԱԱԿ) նախաձեռնությամբ մեկնարկեց «Ուսանողության Ձայն» ծրագիրը, որի առաջնահերթ նպատակներն են՝ հիմնել ուսանողական ցանց, վերհանել ուսանողներին հուզող հիմնախնդիրները, հետազոտել և բարձրաձայնել դրանք: Ուստի կազմվեց ծրագրի աշխատանքային խումբը սոցիոլոգ ուսանողներից որպեսզի աշխատանքի կազմակերպման հիմքում ընկած լինի սոցիոլոգիական էթիկան: Անցկացվեցին մի շարք խմբային քննարկումներ տարբեր բուհերի ուսանողների հետ, որպեսզի առանձնացվեն ուսանողներին առավել հուզող հիմնախնդիրները: Դրանք, ընդհանուր առմամբ, վերաբերում էին ուսանողների շրջանում կրեդիտային համակարգի և գնահատման սանդղակի նույնացմանը, ուսանողների բուհ ընդունվելու նպատակներին և սովորելու մոտիվացիային, ինչպես նաև դասավանդում-ուսումնառություն գործընթացի տարբեր ասպեկտներին:

Ահա այս խնդիրները պարզելուն էլ ուղղված է եղել տվյալ հետազոտությունը:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ԽՈՍՔ

Հետազոտության մշակման և իրականացման ողջ ընթացքը հնարավոր չէր լինի առանց այն մեծ օգնության, որ մենք ստացել ենք տարբեր մարդկանցից և կազմակերպություններից:

Այդ առիթով առաջնահերթ շնորհակալություն ենք ցանկանում հայտնել «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամին (Ո Ա Ա Կ) «Ուսանողության Ձայն» ծրագրին անընդհատ ցուցաբերված մասնագիտական, ինչպես նաև նյութական աջակցության համար; IPSC քաղաքական և սոցիոլոգիական խորհրդատվությունների ինստիտուտին՝ սոցիոլոգիական հետազոտության անցկացման հարցում խորհուրդների և նյութական աջակցության համար; TEMPUS DIUS ծրագրին՝ հարցաթերթերի տպագրումը հնարավոր դարձնելու համար:

Ինչպես նաև առանձնահատուկ շնորհակալություն ենք հայտնում մեր ուսանողներին, ովքեր մեծապես աջակցել են հետազոտության իրագործման բոլոր փուլերում:

Հ ԵՏԱԶ Ո ՏՈ ԻԹՅԱՆ Մ ԵԹՈՂ ԱԲԱՆ Ո ԻԹՅՈ ԻՆ

Հետազոտության առջև դրվող խնդիրները հետևյալն են՝

- պարզել, թե որքանով են ուսանողները տեղեկացված կրեդիտային համակարգից՝ կրեդիտների օգտագործման՝ կուտակման (1) և փոխանցման (2), շարժունության (3) և այս ամենի փոխկապակցվածության (4) շուրջ,
- վերհանել ուսանողների կարծիքը գնահատման համակարգի վերաբերյալ՝ գնահատման առաքելության և հիմնական սկզբունքների (1), գնահատման վրա ազդող գործոնների և փուլայնության (2), գնահատման օբյեկտիվության (3) վերաբերյալ¹,
- պարզել ուսանողների սովորելու մոտիվացիայի վրա ազդող հիմնական գործոնները,
- պարզել ուսանողների մոտեցումները և դիրքորոշումները՝
 - դասախոսի կերպարի, դասախոս-ուսանող փոխհարաբերությունների,
 - դասավանդման մեթոդ/ների,
 - ուսանողներին տրամադրվող ուսումնական նյութ/երի,
 - դասընթացի կայացման համար անհրաժեշտ ռեսուրս/ների,
 - ուսանող-ուսանող փոխհարաբերությունների նկատմամբ:

Այսպիսով հետազոտությունն ուղղված էր ուսումնասիրելու ուսանողների կարծիքը վերոնշյալ թեմաների շուրջ և պարզելու, թե որքանով են տեղայնացվել այդ փոփոխությունները ՀՀ բարձրագույն կրթական հաստատություններում:

Հետազոտության հիմնական մեթոդն է հարցաթերթիկային հարցումը: Ընտրանքի ծավալը հաշվարկվել է 95% ճշտությամբ, [-4; +4] վստահության միջակայքով²: Մահմանային սխալը կազմել է ±4, 11:

¹ Տվյալ հետազոտության շրջանակներում օգտագործելով «գնահատման նպատակ և հիմնական սկզբունքներ», «գնահատման վրա ազդող գործոններ և փուլայնություն», «գնահատման օբյեկտիվություն» հասկացությունները՝ մենք հղվում ենք դրանց ոչ թե գիտական, այլ բուն բառացի նշանակություններին, որոնք հետազայում մանրամասնվում են:

² Մանրամասները կարող եք գտնել Հավելված 2-ում:

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՀԱԿԻՐՃ ՊԱՏԿԵՐԸ

Հետազոտության արդյունքում պարզ դարձավ,
որ

Հետևություն 1. Ուսանողները հիմնականում տեղեկացված չեն, թե ինչ է իրենից ներկայացնում կրեդիտային համակարգը, ինչ առաքելություն ունի, որի պատճառ կարող է հանդիսանալ բուհում տեղեկատվության տարածման ուղիները: Հետազոտության արդյունքում պարզվեց, որ ուսանողները կրեդիտային համակարգը շփոթում են գնահատման սանդղակի հետ, առաջինի մասին պատկերացումները ուսանողների մոտ վերագրվում են երկրորդի շոշափելի դրսևորումներին, այսինքն՝ կրեդիտային համակարգի հետ կապված ապատեղեկացվածությունը ոչ միայն պատճառ է տեղեկատվության տարածման ուղիների թերի գործառնության, այլև շոշափելի դրսևորումների գրեթե բացակայության:

Հետևություն
ն 2.

- Ուսանողների համար գնահատականը չի կրում բովանդակային արժեք, այլ հանդես է գալիս որպես պիտակավորող հանգամանք:
- ՀՀ ուսանողության շրջանում գնահատման փուլայնությունը ասոցացվում է միայն վերջնական միավորի կուտակման փուլերի հետ, որոնք մեծամասամբ համապատասխանում են ֆիզիկական ներկայության, միջանկյալների և վերջնական քննությունների արդյունքում ստացած միավորների գումարին:
- Մակայն գնահատման՝ որպես պիտակի ընկալման հիմքում ընկած է նաև անորոշությունը: Տարբեր խմբային քննարկումների ժամանակ ուսանողները նշում էին, որ շատ դեպքերում չեն հասկանում, թե ինչի հիման վրա է դասախոսը նշանակում այս կամ այն գնահատականը (միավորը): Այս պատճառով հարցաթերում հարցեր ներգրավվեցին նաև այն մասին, թե ուսանողների կարծիքով «որքանով են տարբեր գործոններ ազդում վերջնական գնահատման վրա»:
-
- Այս պատասխանները բավականին հետաքրքիր են այն տեսանկյունից, որ առաջին 3 տարբերակները, ինչպես նաև հաճախումները այն չափանիշներն են,

որոնք ենթադրվում է, որ պետք է օբյեկտիվորեն պայմանավորեն գնահատակնր, մինչդեռ

Ուսանողի ձգտումը ուսման նկատմամբ և ուսանողի նկատմամբ դասառսի անձնական վերաբերմունքը ավելի շուտ սուբյեկտիվ բնույթ են կրում, սակայն պատասխանների բաշխման մեջ նույնպես բարձր տոկոս են կազմում: Առավել հատկանշական է այն, որ բավականին լուրջ ազդեցության գործոններ են համարվում նաև այնպիսի կաշառքը, ծնողների դիրքը, ծանոթը, որոնք օրենքով դատապարտվում են:

- Թեպետ ուսանողները նշում են, որ վերջնական գնահատման վրա մեծապես ազդում է դասախոսի անձնական վերաբերմունքը ուսանողի նկատմամբ, այնուամենայնիվ նրանք որակում են դասախոսի իրականացրած գնահատումը հիմնականում որպես օբյեկտիվ: Դա ավելի շուտ խոսում է ոչ այնքան գնահատման «օբյեկտիվ» լինելու, որքան դասախոսների նկատմամբ ուսանողների դրական դիրքորոշման մասին:

Հետևություն 3.

- Ուսանողները դասավանդում-ուսումնառություն գործընթացում առավել շատ կարիք ունեն գործնական գիտելիքների, ինչպես նաև անհատական ուշադրության և ուղղորդման:
- Շատ դեպքերում բուհի սահմաններում ուսանողները ապահովված չեն ուսումնառությանը անհրաժեշտ լաբորատոր պայմաններով, հարուստ մասնագիտական գրականությամբ, ինտերնետով:
- Գնահատումը և գնահատականը այն հիմնական գործոններն են, որոնք ազդում են ուսանողների սովորելու ցանկության նվազման վրա:

Հետևություն 4.

- Գրավոր դասախոսության մեթոդը, լինելով առավել օգտագործվողը, նպաստում է ուսանողների օտարմանը ինքնուրույնությունից և հոգեբանական կախվածության մեջ է դնում նախապես ունեցած գրառումներից (գրավոր դասախոսությունից):
- Երբ դասավանդվող նյութը հնացած է, գործնականում՝ ոչ կիրառելի, և պարտադրվում է ուսանողներին, վերջիններս ցուցաբերում են ցածր մասնակցություն դասին և ավելի շուտ հակված են ապահովելու ֆիզիկական ներկայություն: Այնինչ, ուսանողները դասի ժամանակ ակտիվ մասնակցում են քննարկմանը, երբ նյութը կիրառական և արդիական է, և ուսանողն ու դասախոսը համագործակցաբար են աշխատում:

- Ուսանողներն ընդունվում են բուհ սովորելու, մասնագետ դառնալու ցանկությամբ, սակայն ընդունվելուց հետո հայտնվում են մի իրավիճակում, որտեղ գրավոր դասախոսությունը դառնում է գնահատական ստանալու միջոց: Դասախոսների կողմից հաճախ չեն ստանում անհատական մոտեցում, չեն ապահովվում անհրաժեշտ մասնագիտական գրականությամբ և լաբորատոր/հետազոտական հնարավորություններով, և գրեթե բացակայում են գործնական գիտելիքներ: Նման միջավայրը նպաստում է, որպեսզի ուսանողների սովորելու մոտիվացիան նվազի և նրանք սկսեն սովորել դիպլոմ ստանալու համար:

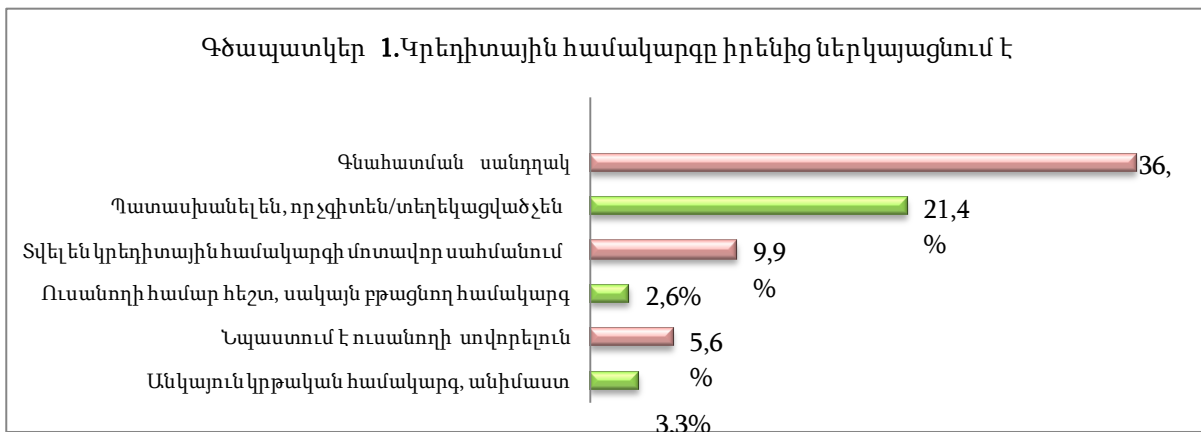
ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾ ՈՒԹՅՈՒՆ

Մաս I.

Ուսանողների տեղեկացվածությունը կրեդիտային համակարգից

Հետազոտության առաջ դրված խնդիրներից մեկն է պարզել, թե որքանով են ուսանողները տեղեկացված կրեդիտային համակարգից՝ կրեդիտների օգտագործման՝ կուտակման (1) և փոխանցման (2), շարժունության (3) և այս ամենի փոխկապակցվածության (4) շուրջ:

Անդրադառնանք հարցաթերում ներառված այն հարցերին, որոնք վերաբերում են այս խնդրին: Այն հարցին, թե «ինչ է իրենից ներկայացնում կրեդիտային համակարգը», ուսանողները պատասխանել են՝

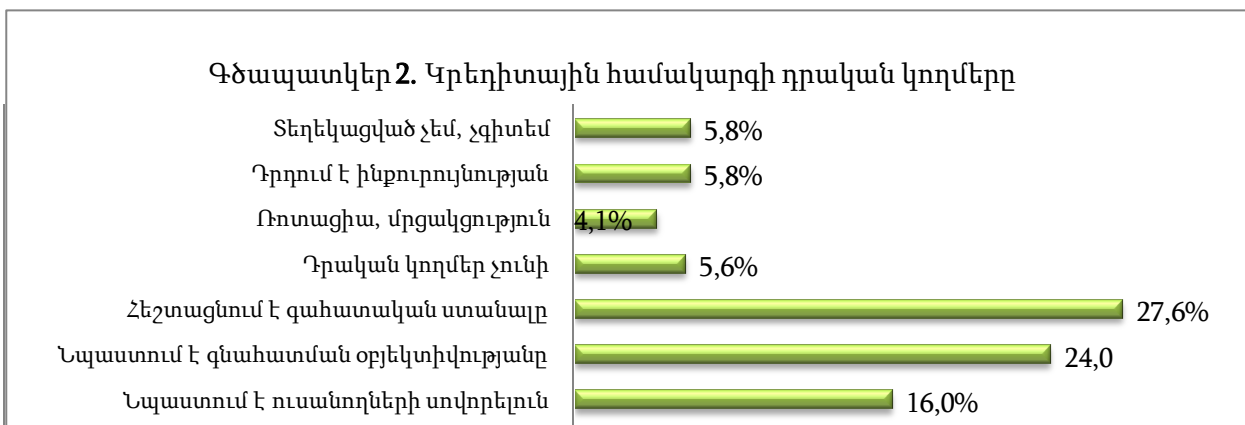
Հարցը եղել է բաց, այսինքն՝ չի ունեցել պատասխանի նախապես տրված տարբերակներ. ուսանողներն իրենք են գրել «կրեդիտային համակարգ» հասկացությանը վերաբերող իրենց պատկերացումների մասին: Ընդհանուր առմամբ, պատասխաններից երևում է, որ ուսանողների մեծ մասը տեղյակ չէ, թե ինչ է իրենից ներկայացնում կրեդիտային համակարգը: Առավել հաճախ հանդիպում էր այն մոտեցումը, որ կրեդիտային համակարգը գնահատման սանդղակ է: Եվ, ինչպես ցույց տվեցին խմբային քննարկումները, ուսանողները «կրեդիտ»-ը շփոթում են գնահատման սանդղակի միավորների հետ:

«Երբ կրեդիտային համակարգը ճիշտ ընդունվի, կոլեկտիվում կհարգվի այն դասախոսը, ում ուսանողների կրեդիտները ավելի բարձր են», -խմբային քննարկմանը մասնակից մի ուսանողի պատկերացումները «կրեդիտի» մասին:

Վերադառնալով Գծապատկեր 1-ին, նկատենք, որ վերջին երեք պատասխանները ունեն նկարագրողական բնույթ, իսկ դրանցից երկուսը արտահայտում են ուսանողի էմոցիոնալ գնահատականը, այսինքն՝ գուցե ուսանողները չեն կարողանում նկարագրել համակարգը և փոխարենը նշում են իրենց վերաբերմունքը համակարգի նկատմամբ:

Ուսանողների շուրջ 21%-ը նշել է, որ իրենք տեղեկացված չեն կրեդիտային համակարգից, և միայն 9,9%-ն է տվել մոտավոր սահմանում (նշել են շարժունության, կրեդիտների կուտակման, ավարտական վկայականների ելքոպական ճանաչում ունենալու մասին և այլն):

Հարցաթերթում կային հարցեր նաև կրեդիտային համակարգի դրական և բացասական կողմերի վերաբերյալ (պատասխանները՝ Գծապատկեր 2 և 3-ում):

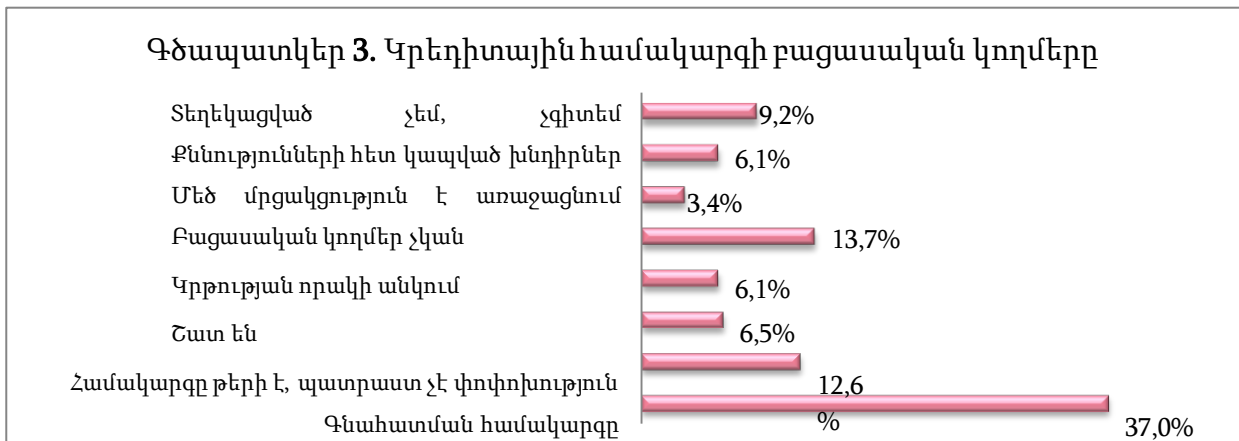

Գծապատկեր 1-ից պարզ դարձավ, որ ուսանողները այն շփոթում են գնահատման սանդղակի հետ: Այսպիսով դրական և բացասական կողմերը նշելիս շատ ուսանողներ

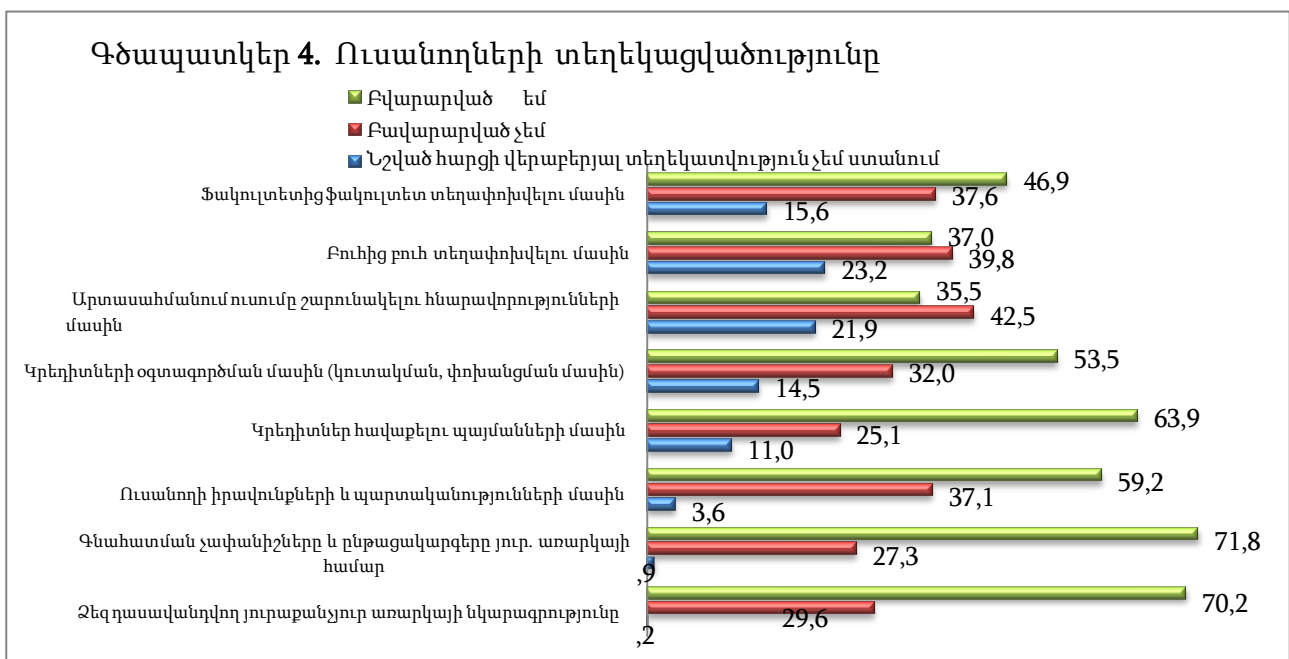
հավանաբար նշել են «գնահատման սանդղակի» դրական և բացասական կողմերը: Հարցերը նույնպես եղել են բաց:

Ինչպես երևում է Գծապատկեր 2-ից, ուսանողների ավելի քան 50%-ը, նշելով կրեդիտային համակարգի բացասական կողմերը, դարձյալ անդրադարձել է գնահատման երևույթին՝ «հեշտացնում է գնահատական ստանալը» (27, 6%) և «նպաստում է գնահատման օբյեկտիվությանը» (24%): Շուրջ 6%-ը նշել է «ռոտացիա, մրցակցություն» պատասխանը:

Ուսանողների 5, 8%-ը նշել է, որ կրեդիտային համակարգը դրդում է ինքնուրույնության:

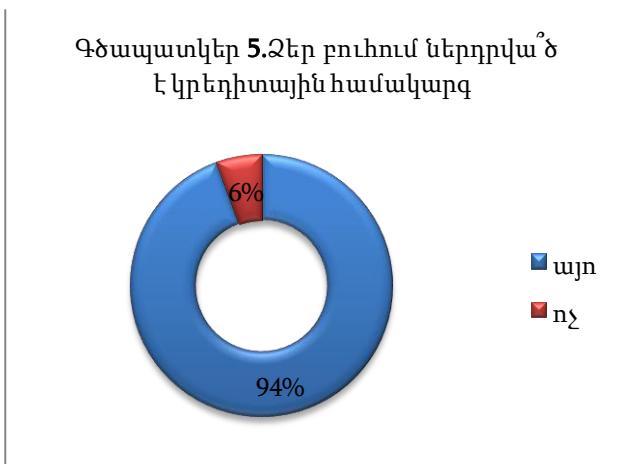

Այն հարցին, թե «որոնք են կրեդիտային համակարգի բացասական կողմերը», ուսանողների մի մասը, կրկին, անդրադարձել են գնահատման համակարգին: Սա ևս մեկ անգամ վկայում է այն մասին, որ ուսանողները ծանոթ են կրեդիտային համակարգին որպես գնահատման համակարգի:

Իսկ թե ինչպիսի տեղեկատվություն են ուսանողները ստանում բուհերում և որքանով են ուսանողները բավարարված այդ տեղեկատվությամբ (Գծապատկեր 4), ուսանողները նշել են, որ իրենց բավականաչափ տեղեկատվություն է տրամադրվում կրեդիտներ կուտակելու և փոխանցելու վերաբերյալ, և իրենք բավարարված են այդ տեղեկատվությամբ, սակայն, ուսանողները նաև նշել են, որ իրենք այդքան էլ բավարարված չեն ֆակուլտետից ֆակուլտետ, բուհից բուհ, արտասահմանում սովորելու մասին տեղեկատվությամբ:

Այսպիսով, եթե կրեդիտների կուտակումը և փոխանցումը նպատակ են հետապնդում ապահովել շարժունություն՝ ֆակուլտետից ֆակուլտետ, բուհից բուհ, մի երկրից մյուսը, ապա դրանց վերաբերյալ տեղեկատվությունն էլ պետք է ուսանողին մատուցվի միահյուսված կերպով: Այնինչ ուսանողները տեղեկացված են կրեդիտների կուտակումից և փոխանցումից, սակայն բավարարված չեն շարժունության վերաբերյալ բուհում իրենց տրամադրված տեղեկատվությամբ, եզրակացնում ենք, որ ուսանողների մոտ բացակայում է կրեդիտային համակարգի վերաբերյալ համակարգային պատկերացումը:

Մեկ այլ հետաքրքիր հանգամանք է Գծապատկեր 5-ում ներկայացված արդյունքները: Այն հարցին՝ «արդյոք իրենց բուհում ներդրված է կրեդիտային համակարգ», ուսանողների 6%-ը նշել է «Ոչ» պատասխանը, այն դեպքում, որ բոլոր 17 բուհերում համակարգը փաստացիորեն ներդրված է:

Այս ամենը վկայում է այն մասին, որ, չնայած ՀՀ անդամակցում է Բոլոնիայի գործընթացին արդեն մոտ 7 տարի, հայաստանյան ուսանողների 6 %-ը առհասարակ տեղյակ չէ կրեդիտային համակարգի մասին, իսկ այն ուսանողները, ովքեր կարծում են, թե

տեղեկացված են այդ համակարգից, իրականում, տեղեկացված են միայն իրենց գնահատման սանդղակից:

Հետևություն 1. Ուսանողները հիմնականում տեղեկացված չեն, թե ինչ է իրենից ներկայացնում կրեդիտային համակարգը, ինչ առաքելություն ունի, որի պատճառ կարող է հանդիսանալ բուհում տեղեկատվության տարածման ուղիները: Հետազոտության արդյունքում պարզվեց, որ ուսանողները կրեդիտային համակարգը շփոթում են գնահատման սանդղակի հետ, առաջինի մասին պատկերացումները ուսանողների մոտ վերագրվում են երկրորդի շոշափելի դրսևորումներին, այսինքն՝ կրեդիտային համակարգի հետ կապված ապատեղեկացվածությունը ոչ միայն պատճառ է տեղեկատվության տարածման ուղիների թերի գործառնության, այլև շոշափելի դրսևորումների գրեթե բացակայության:

Մ ա ս II. Ու ս ա ն ո ղ ն եր ի կ ար ծ ի ք ր զ ն ա հ ա տ մ ա ն հ ա մ ա կ ար գ ի վ եր ա ք եր յ ա լ

Հետազոտության հաջորդ խնդիրն էր վերհանել ուսանողների կարծիքը գնահատման համակարգի վերաբերյալ՝ գնահատման նպատակի և հիմնական սկզբունքների (1), գնահատման վրա ազդող գործոնների և փուլայնության (2), գնահատման օբյեկտիվության (3) վերաբերյալ³:

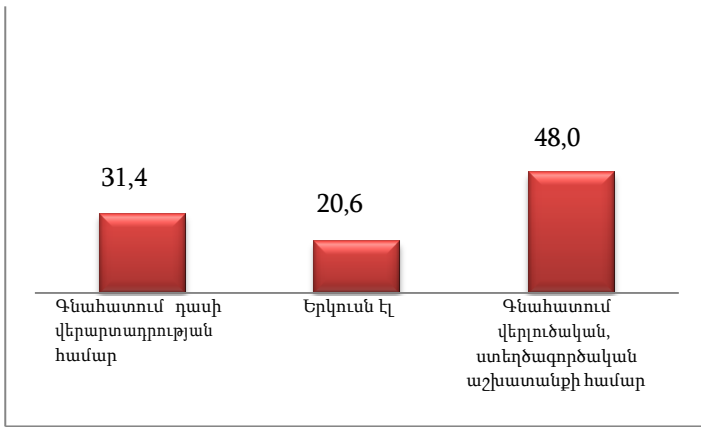
Ինչ վերաբերում է գնահատման հիմնական նպատակին, չնայած, որ ուսանողների շուրջ 44% համարում է, որ գնահատումը ծառայում է ուսանողի համար որպես զարգացման միջոց, այնուամենայնիվ, մի զգալի մաս՝ շուրջ 41%-ը գտնում է, որ դրա նպատակը ուղղակի գնահատական ստանալն է:

Ուսանողակենտրոն ուսուցման տարրերից մեկը ենթադրում է, որ գնահատումը հանդիսանում է ուսանողի համար թերությունների դուրսբերման և դրանց հիման վրա անընդհատ կատարելագործման մեխանիզմ⁴: Մինչդեռ, գնահատման համակարգը հաճախ վերածվում է ուսանողների տարբերակման, կամ պիտակավորման («լավ սովորող ուսանող», «վատ սովորող ուսանող» և այլն) միջոցի, և շատ հաճախ ուսանողները չեն պատկերացնում, որ եթե իրենք, օրինակ, 10 միավորի փոխարեն հավաքել են 8 միավոր, գործնականում դա պետք է նշանակի, ոչ թե, որ իրենք խմբում որևէ մեկի համեմատ վատ են սովորում կամ այլ ուսանողից «վատն» են, այլ այն, որ ուսանողը՝ որպես անհատ ուսումնառող սուբյեկտ, տվյալ առարկայական ծրագրի շրջանակներում կոնկրետ ուսումնառության արդյունքի հասնելու համար ունի որոշակի բացեր, որոնք պետք է լրացվեն դասախոսի հետ համագործակցաբար, դասախոսի ուղղորդմամբ:

Հաջորդ հարցը, որին կանդրադառնանք, վերաբերում է գնահատման հիմքում ընկած հիմնական սկզբունքներին, այսինքն՝ ինչի համար է ուսանողը գնահատվում: Ծայրահեղ դեպքերում գնահատումը կարող է իրականացվել դասի (շատ հաճախ՝ գրավոր դասախոսության) զուտ վերարտադրության համար, այնինչ հնարավոր է և էական գնահատումը վերլուծական, ստեղծագործական աշխատանք/ների համար:

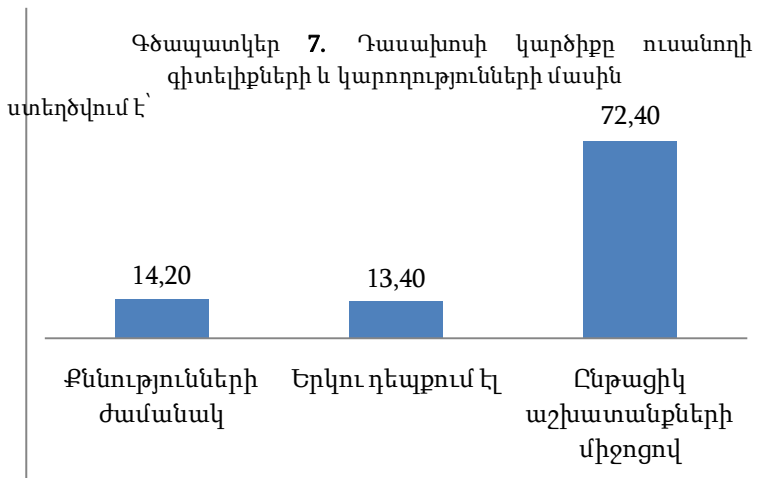
⁴ Student-Centered Learning SCL Toolkit. 2010, էջ 31

<http://www.esu-online.org/pageassets/projects/projectarchive/100814-SCL.pdf> (Երեխեք, չեմ ջոկում հեղինակն ով է.. մի հատ նայեք)

Գծապատկեր 6. Գնահատման սկզբունքները

Շատ կարևոր է, որպեսզի դասախոսը փոխանցի ուսանողներին իր գիտելիքը և համոզվի, որ ուսանողը յուրացրել է այն: Այնուամենայնիվ, մենք առավել կարևոր ենք համարում վերլուծական, ստեղծագործական կարողությունների զարգացումը, քանի որ գիտելիքի միջոցով ուսանողի մտածողության զարգացումը նպաստում է, որ նա հետագայում կարողանա իրեն անհրաժեշտ գիտելիքներ ինքնուրույն ձեռք բերել և ձևավորել: Այնուամենայնիվ հայ իրականության մեջ շատ դեպքերում ուսանողները գնահատվում են դասի վերարտադրության համար (Գծապատկեր 6):

Գնահատման վրա ազդում է նաև դասախոսի անհատական կարծիքը ուսանողների վերաբերյալ, որը, ուսանողների մեծ մասի կարծիքով, ձևավորվում է ընթացիկ աշխատանքների միջոցով:

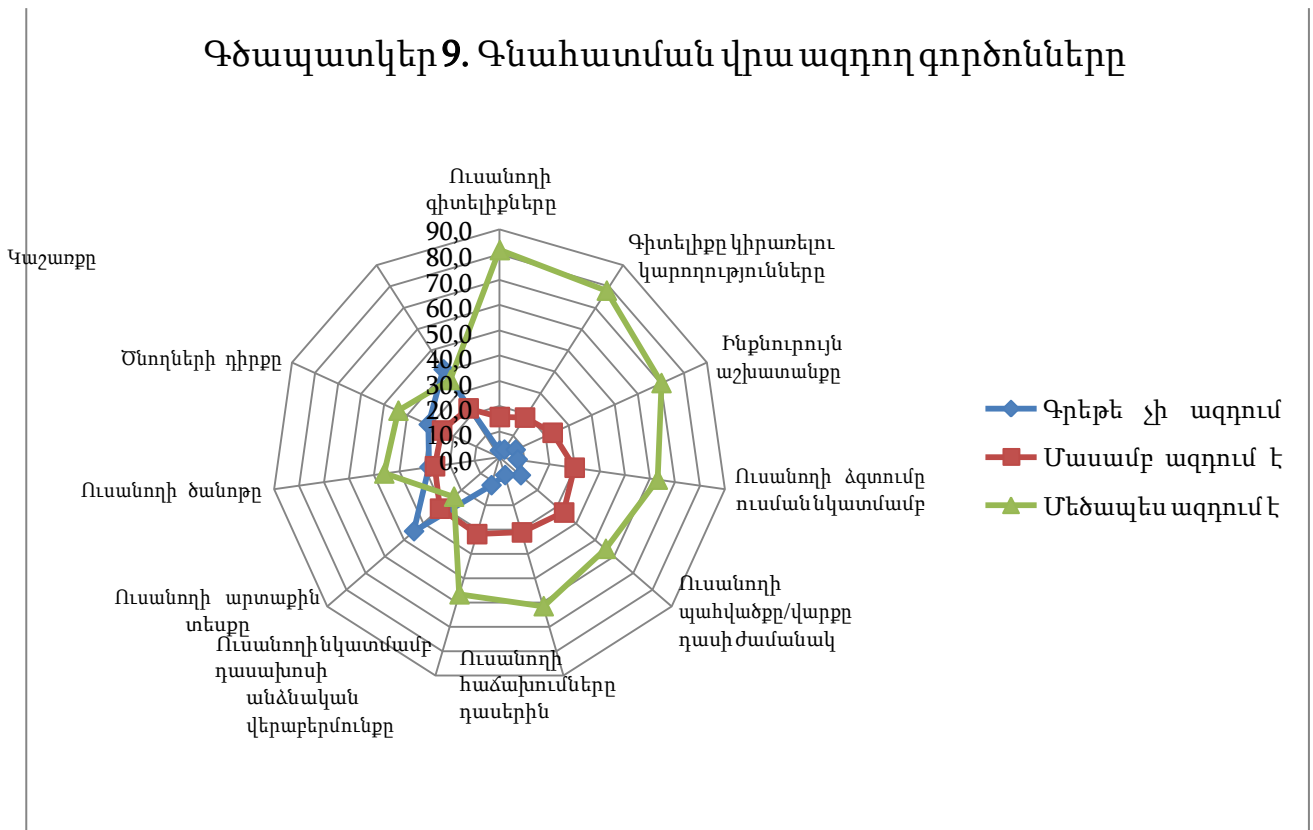
Գծապատկեր 8-ում պատկերված են դասավանդում-ուսումնառություն գործընթացի փուլերը: Դրանցից յուրաքանչյուրում կարևորվում են ուսանողի ակտիվ մասնակցությունը, առանձնահատուկ մտածելակերպը, ինքնուրույն աշխատանքը:

Գծապատկեր 8. Դասավանդում-ուսումնառություն գործընթացի փուլերը⁵

Մրանք այն փուլերն են, որոնց պետք է մասնակցեն ուսանողները ուսումնառության ընթացքում: Թե որքանով են դրանք անցկացվում բուհերում, և արդյոք ուսանողները ընթացիկ գնահատման ներքո պատկերացնում են նման կառուցվածք, հնարավոր կլինի պարզել հետագա հետազոտությունների միջոցով:

Գծապատկեր 9. Գնահատման վրա ազդող գործոնները

⁵ Տվյալ գծապատկերի հեղինակն է կրթության սոցիոլոգիայի մասնագետ, ԵՊՀ շրջանավարտ Սոնա Բալասանյանը:

Գծապատկեր 9-ում վիզուալ կերպով պատկերված է տարբեր գործոններին ուսանողների տված գնահատականները: Այստեղ տեսնում ենք «մեծապես ազդում է», «մասամբ ազդում է», «գրեթե չի ազդում» պատասխանների վարկանիշը (ռեյտինգը)՝ նշված տարբերակների մոտ՝ Անդրադառնալով «մեծապես ազդում է» պատասխանին, նկատում ենք որ այն ավելի շատ վերաբերում է հետևյալ տարբերակներին՝

1. Ուսանողի գիտելիքները (82%)
2. Գիտելիքը կիրառելու կարողությունները (78%)
3. Ինքնուրույն աշխատանքը (70%)
4. Ուսանողի ձգտումը ուսման նկատմամբ (63%)
5. Ուսանողի հաճախումները դասերին (62%)
6. Ուսանողի նկատմամբ դասախոսի անձնական վերաբերմունքը (57%)

Այս պատասխանները բավականին հետաքրքիր են այն տեսանկյունից, որ առաջին 3 տարբերակները, ինչպես նաև հաճախումները այն չափանիշներն են, որոնք ենթադրվում է, որ պետք է օբյեկտիվորեն պայմանավորեն գնահատակը, մինչդեռ ուսանողի ձգտումը ուսման նկատմամբ և ուսանողի նկատմամբ դասախոսի անձնական վերաբերմունքը ավելի շուտ սուբյեկտիվ բնույթ են կրում, սակայն պատասխանների բաշխման մեջ նույնպես բարձր տոկոս են կազմում:

Համեմատաբար ավելի ցածր վարկանիշ են ստացել պատասխանի հետևյալ տարբերակները՝

7. Ուսանողի ծանոթը (46%)
8. Ծնողների դիրքը (44%)
9. Կաշառքը (36%)

Սակայն, եթե հաշվի առնենք, որ այս գործոնները հանդիսանում են կոռումպաժին, ստացել են բավականին մեծ տոկոսներ՝ 36-46%:

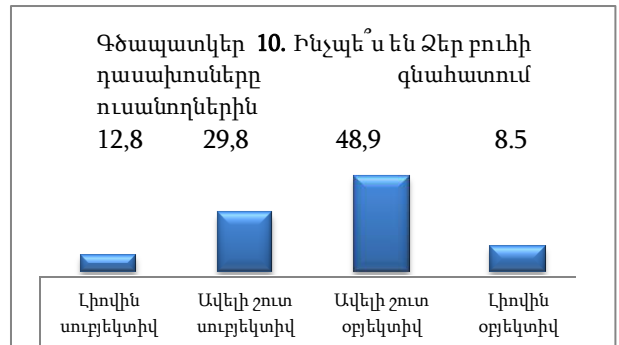
Վերջին տեղում է՝

10. Ուսանողի արտաքին տեսքը (24%):

⁶ Բաշխումը ամբողջի մեջ (արտահայտված %-ով) կարող էք տեսնել Հավելված ???, էջ ???, Աղյուսակ 30

Բայցև «ուսանողի նկատմամբ դասախոսի անձնական վերաբերմունք» տարբերակը մեծ տոկոս է կազմում, ուստի դժվար է հասկանալ՝ արդյոք ուսանողի արտաքին տեսքը չի ազդում այդ վերաբերմունքի վրա:

Դիտարկելով «մասամբ ազդում է» պատասխանի վարկանիշը, նկատում ենք, որ այդ պատասխանը գրեթե հավասարապես է դրսևորվում բոլոր պատասխանների մոտ:

Երբ դիտարկում ենք «գրեթե չի ազդում» պատասխանի վարկանիշը, ամենամեծ

տոկոսները հանդիպում են հետևյալ պատասխանների մոտ՝

1. Ուսանողի արտաքին տեսքը (45%)
2. Կաշառքը (41%)
3. Ծնողների դիրքը (31%)
4. Ուսանողի ծանոթը (28%)

Դիտարկելով վերոնշյալ պատասխանները նշած ուսանողների բաշխումը՝ ըստ առաջադիմության, բուհի կարգավիճակի և մարզի, և համեմատելով ընդհանուր ուսանողների հետ, նկատում ենք, որ «իդեալիստների»⁷ և ընդհանուր ուսանողների միջև գրեթե տարբերություններ չեն նկատվում, հետևաբար, խումբը կենտրոնացած չէ՝ ըստ նշվածներից որևէ չափանիշի⁸:

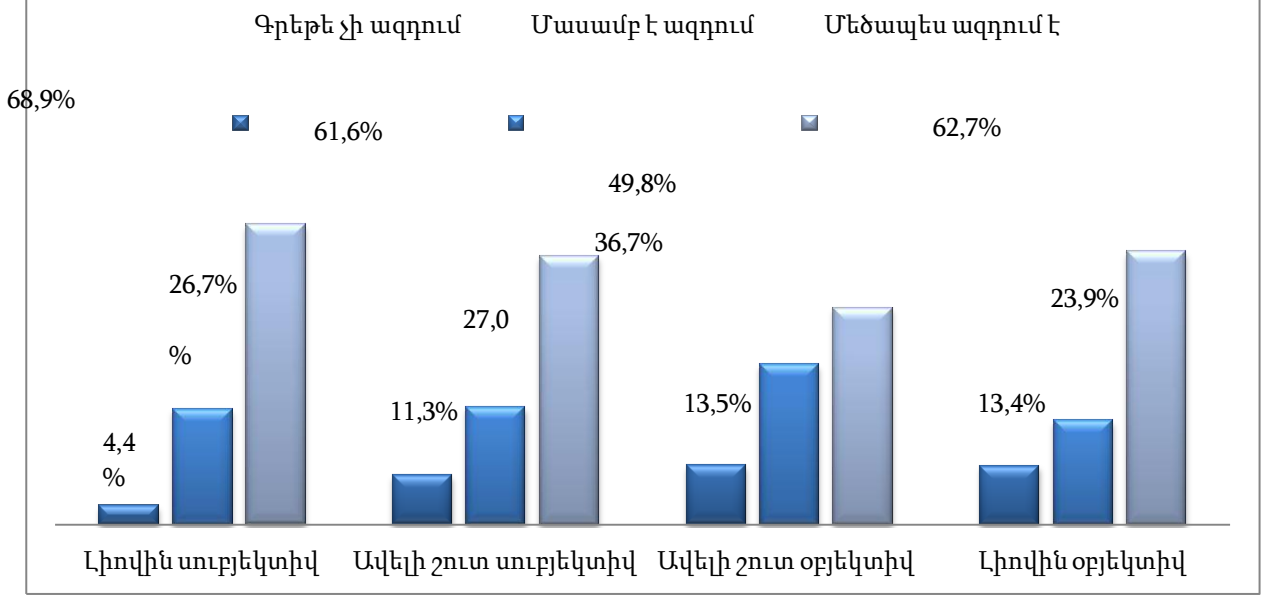
Ինչ վերաբերում է այն հարցին, թե ինչպես են բուհի դասախոսների մեծ մասը իրականացնում գնահատումը, ուսանողների շուրջ 62%-ը նշել է, որ իրենց բուհի դասախոսների մեծ մասը իրականացնում է օբյեկտիվ գնահատում(Գծապատկեր 10):

Եթե ուսանողների կարծիքով դասախոսները հիմնականում օբյեկտիվորեն են գնահատում, ապա, ենթադրվում է, որ ուսանողի հանդեպ դասախոսի անձնական վերաբերմունքը պետք է գրեթե ազդեցություն չունենա վերջնական գնահատման վրա: Այնուամենայնիվ, վերը բերվեց հակառակ պատկեր:

⁷ Տարբերակման համար վերջիններիս անվանենք «իդեալիստներ»: Այս անվանումը տրվել է զուտ այն պատճառով, որ իմբի մեջ մտնող ուսանողները կարծում են, որ «ուսանողի արտաքին տեսքը», «ծանոթը», «ծնողների դիրքը» և «կաշառքը» գրեթե չեն ազդում գնահատականի վրա:

⁸ Համեմատությունը կարող էք տեսնել Հավելված 3-ում, Աղյուսակ 31. 1, 31. 2, 31. 3

Գծապատկեր 11. «Որքանով է դասախոսը օբյեկտիվորեն գնահատում» և «Որքանով է ազդում ուսանողի հանդեպ դասախոսի անձնական վերաբերմունքը վերջնական գնահատականի վրա»

Վերոնշյալ գծապատկերից անկհայտորեն երևում է, որ նույնիսկ այն ուսանողները, ովքեր կարծում են, որ դասախոսը օբյեկտիվորեն է գնահատական նշանակում, այնուամենայնիվ գտնում են, որ ուսանողի նկատմամբ վերաբերմունքը «մեծապես ազդում է» վերջնական գնահատականի վրա: Հետևաբար կարող ենք ասել, որ դասախոսի իրականացրած գնահատումը որակելով որպես «օբյեկտիվ», ուսանողները իրականում արտահայտում են իրենց դրական կամ ոչ բացասական վերաբերմունքը դասախոսի նկատմամբ:

Հետևություն 2.

- Ուսանողների համար գնահատականը չի կրում բովանդակային արժեք, այլ հանդես է գալիս որպես պիտակավորող հանգամանք:
- ՀՀ ուսանողության շրջանում գնահատման փուլայնությունը ասոցացվում է միայն վերջնական միավորի կուտակման փուլերի հետ, որոնք մեծամասամբ համապատասխանում են ֆիզիկական ներկայության, միջանկյալների և վերջնական քննությունների արդյունքում ստացած միավորների գումարին:
- Մակայն գնահատման՝ որպես պիտակի ընկալման հիմքում ընկած է նաև անորոշությունը: Տարբեր խմբային քննարկումների ժամանակ ուսանողները նշում էին, որ շատ դեպքերում չեն հասկանում, թե ինչի հիման վրա է դասախոսը նշանակում այս կամ այն գնահատականը (միավորը): Այս պատճառով հարցաթերում հարցեր ներգրավվեցին նաև այն մասին, թե ուսանողների կարծիքով «որքանով են տարբեր գործոններ ազդում վերջնական գնահատման վրա»:

- Այս պատասխանները բավականին հետաքրքիր են այն տեսանկյունից, որ առաջին 3 տարբերակները, ինչպես նաև հաճախումները այն չափանիշներն են, որոնք ենթադրվում է, որ պետք է օբյեկտիվորեն պայմանավորեն գնահատակնը, մինչդեռ Ուսանողի ձգտումը ուսման նկատմամբ և ուսանողի նկատմամբ դասախոսի անձնական վերաբերմունքը ավելի շուտ սուբյեկտիվ բնույթ են կրում, սակայն պատասխանների բաշխման մեջ նույնպես բարձր տոկոս են կազմում: Առավել հատկանշական է այն, որ բավականին լուրջ ազդեցության գործոններ են համարվում նաև այնպիսի կաշառքը, ծնողների դիրքը, ծանոթը, որոնք օրենքով դատապարտվում են:
- Թեպետ ուսանողները նշում են, որ վերջնական գնահատման վրա մեծապես ազդում է դասախոսի անձնական վերաբերմունքը ուսանողի նկատմամբ, այնուամենայնիվ նրանք որակում են դասախոսի իրականացրած գնահատումը հիմնականում որպես օբյեկտիվ: Դա ավելի շուտ խոսում է ոչ այնքան գնահատման «օբյեկտիվ» լինելու, որքան դասախոսների նկատմամբ ուսանողների դրական դիրքորոշման մասին:

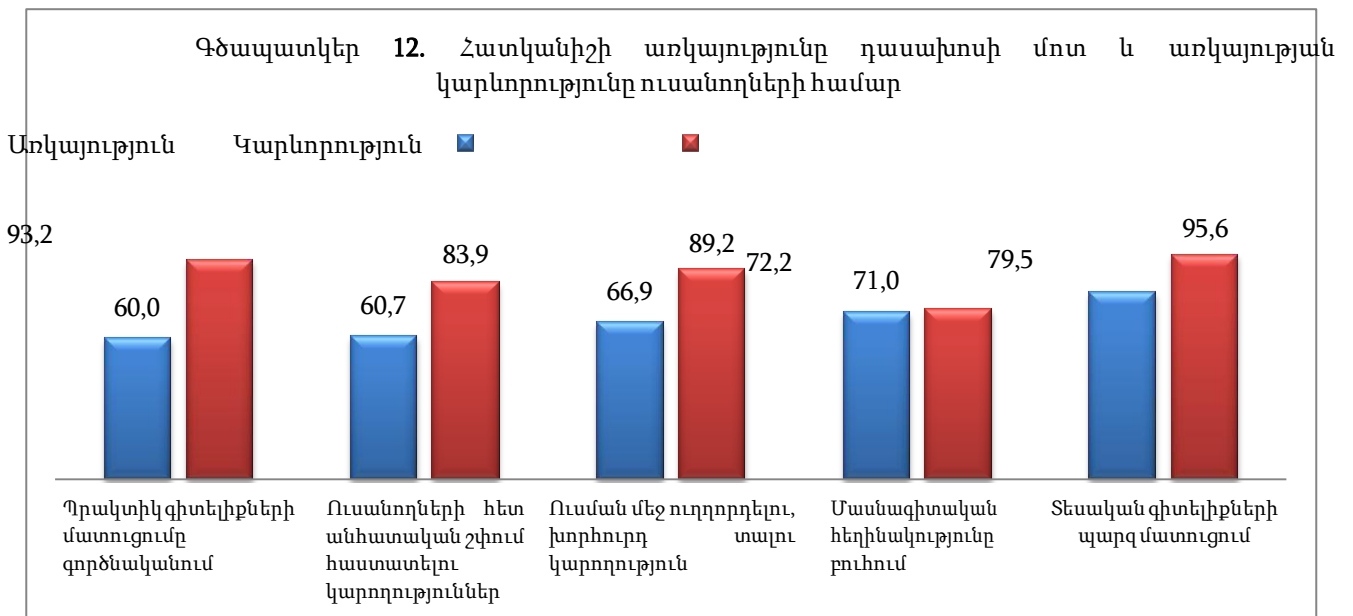
Մ աս III. Ուսանողների սովորելու մոտիվացիայի վրա ազդող հիմնական գործոնները

Որպեսզի կրթական համակարգը ծառայի հասարակական և շուկայական պահանջներին, ուսանողները պետք է լինեն ուսումնական գործընթացի ակտիվ մասնակիցներ: Այդ պատճառով կարևոր է հասկանալ, թե ինչն է ազդում ուսանողների սովորելու մոտիվացիայի վրա, ինչին էլ ուղղված է երրորդ հետազոտական խնդիրը:

Այս բաժնում կանդրադառնանք մասնավորապես

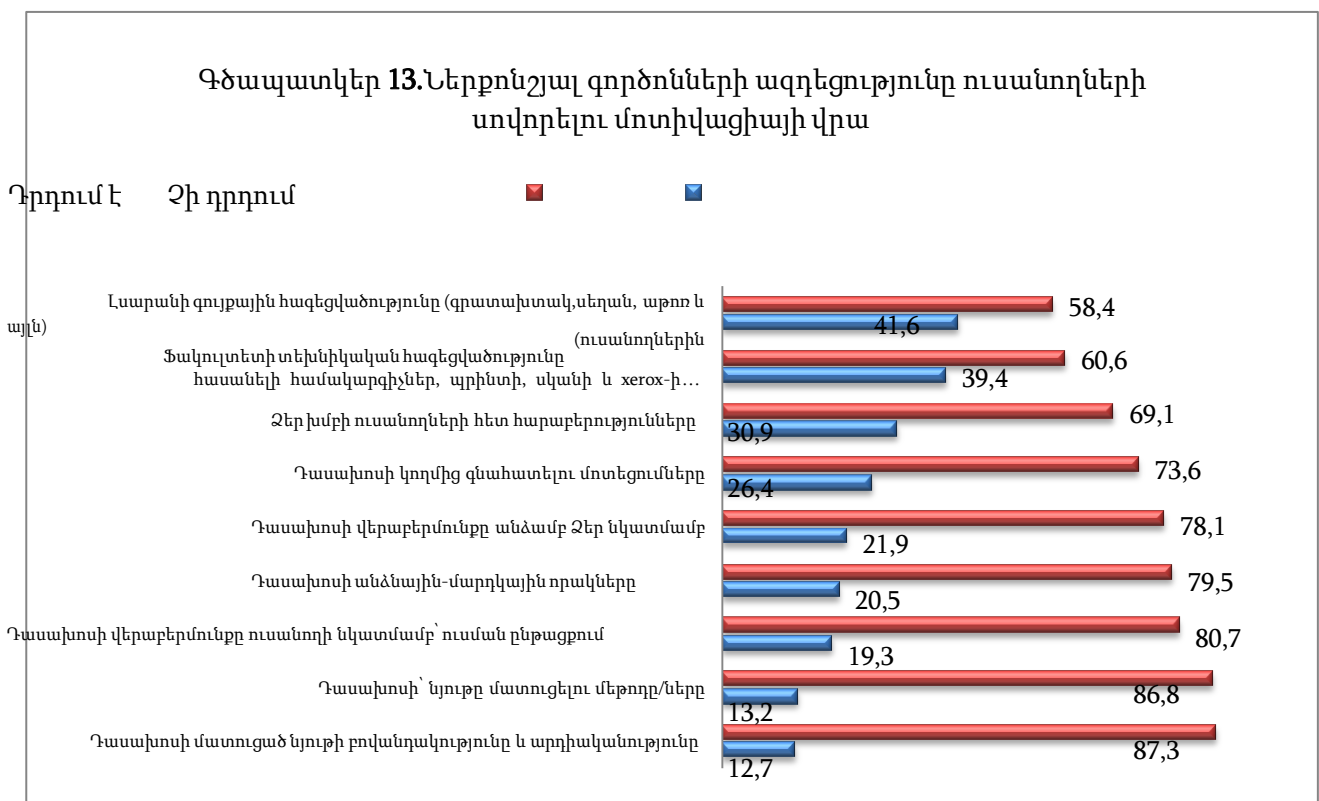
- դասավանդում-ուսումնառություն գործընթացին
- դասախոսի մոտեցմանը
- դասավանդման մեթոդ/ներին
- դասավանդվող նյութ/երին
- դասախոս-ուսանող փոխհարաբերությանը
- ուսանող-ուսանող փոխհարաբերությանը
- դասավանդման համար անհրաժեշտ ռեսուրսներին:

Որքան էլ որ դասավանդում-ուսումնառություն գործընթացը լինի ուսանողակենտրոն, այնուամենայնիվ մեծապես կարևորվում է դասավանդողի՝ որպես ուղղորդողի՝ դերը: Այդ պատճառով էական է հասկանալ, թե ինչպես է ընկալվում դասախոսի դերը ուսանողների կողմից: Հետազոտության ընթացքում ուսանողներին ներկայացվել են մի շարք հատկանիշներ և նրանք գնահատել են, թե որքանով են իրենք կարևորում այդ հատկանիշների առկայությունը դասախոսների մոտ և, թե որքանով են, իրենց կարծիքով, դրանք առկա: Պատասխանները ներկայացված են Գծապատկեր 12-ում:

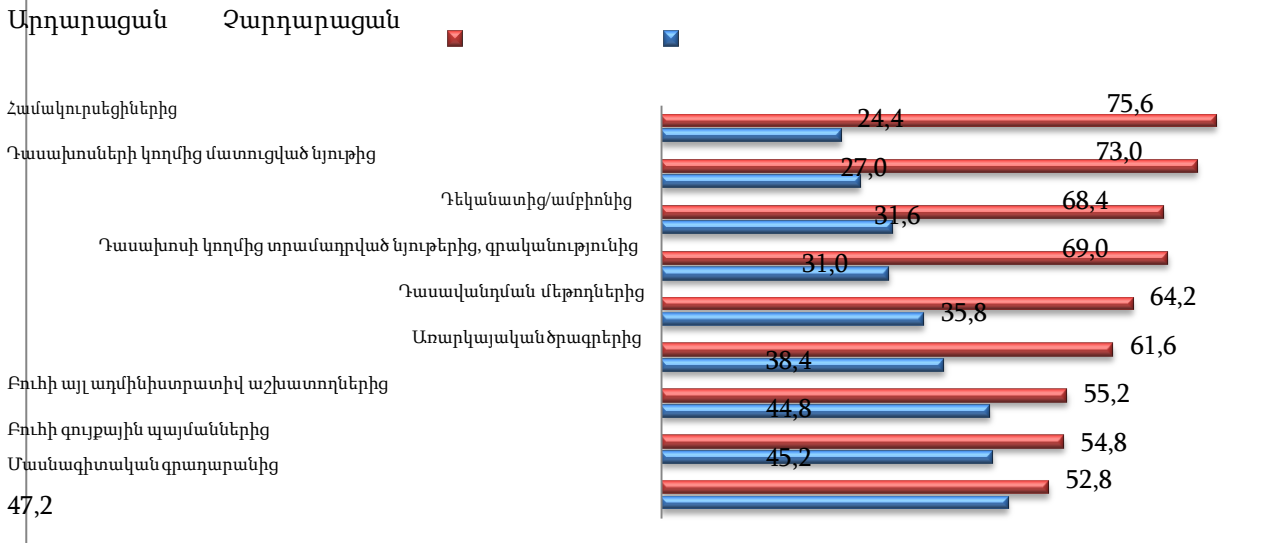
Գծապատկեր 12-ի պատասխաններից երևում է ընդգծված դրական դիրքորոշում դասախոսների նկատմամբ: Այնուամենայնիվ, պատասխանների առավել փոքր տոկոս են կազմել «գործնական գիտելիքների մատուցումը և «ուսանողների հետ անհատական շփում հաստատելու կարողություններ» տարբերակները:

Գծապատկեր 13-ում ներկայացված է ուսանողների պատասխաններն՝ ըստ նրա, թե արդյոք նշված գործոնը դրդում է իրենց սովորել, թե՛ ոչ: Ինչպես տեսնում ենք ուսանողի սովորելու վրա առավել շատ ազդում է դասավանդման նյութը, նյութը մատուցելու մեթոդը, դասախոսի հետ ունեցած հարաբերությունները և այլն: Ավելի քիչ ազդում է լսարանի/ֆակուլտետի տեխնիկական հագեցվածությունը:

Հետաքրքիր է նաև, թե որքանով են իրականացել ուսանողների ակնկալիքները բուհ ընդունվելուց հետո (Գծապատկեր 14):

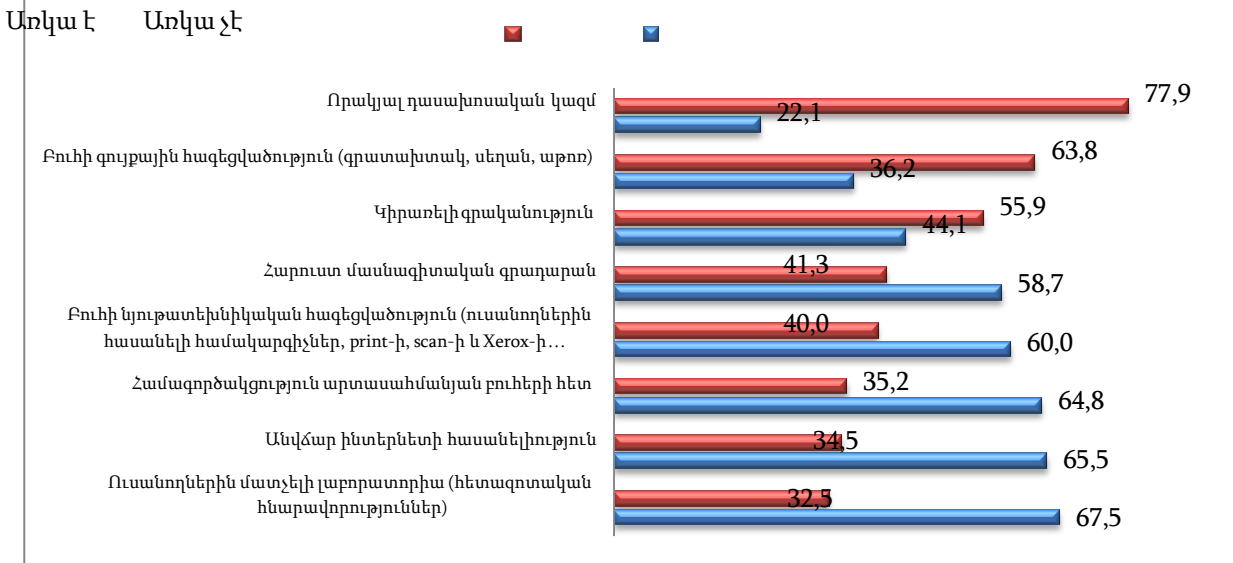
Գծապատկեր 14. Ակնկալիքների իրականացումը բուհ ընդունվելուց հետո

Ուսանողներին հարցրել ենք, թե որքանով են արդարացել իրենց ակնկալիքները ուսումնական գործընթացի տարբեր տարրերից: Գծապատկեր 14-ից երևում է, որ ուսանողների ակնկալիքները ընդհանուր առմամբ արդարացել են: Մասնավորապես արդարացել են ակնկալիքները համակուրսեցիներից, դասախոսների տրամադրած նյութից, դեկանատից/ամբիոնից, և առավել քիչ՝ մասնագիտական գրադարանից, բուհի գույքային պայմաններից, այլ ադմինիստրատիվ աշխատողներից, առարկայական ծրագրերից և այլն: Ինչպես երևում է, կա մի մեծ զանգված (24-47%), ում ակնկալիքները տարբեր տարրերից չեն իրականացել:

Ուսումնական գործընթացը դժվար է պատկերացնել առանց համապատասխան ռեսուրսների առկայության:

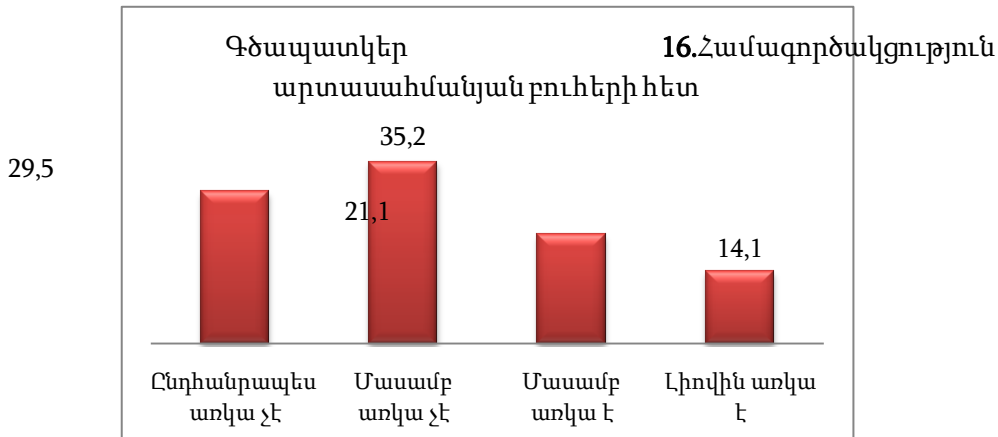
Գծապատկեր 15. Ստորև նշվածների առկայությունը ՀՀ բուհերում

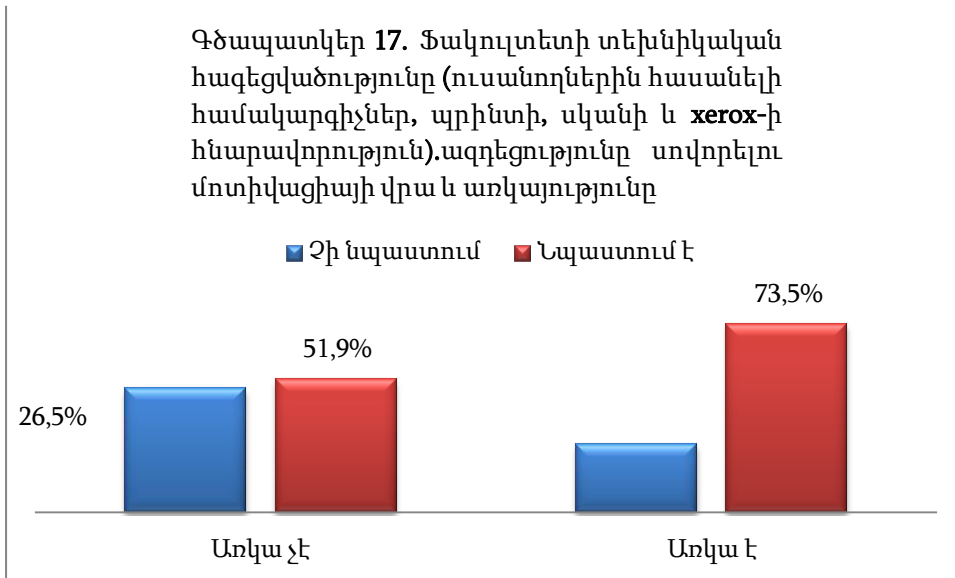
Բուհական գործունեության շրջանակներում գործնական գիտելիք ստանալու հնարավորությունը մեծապես կապվում է ուսանողների համար մատչելի լաբորատորիաների հետ: Ուսանողների շուրջ 67%-ը նշել է, որ իրենց բուհում գրեթե առկա չէ ուսանողների համար մատչելի լաբորատորիա: Դասավանդում-ուսումնառություն գործընթացի կայացման անհրաժեշտ նախապայման է հանդիսանում նաև մասնագիտական գրադարանի առկայությունը, որը չի սահմանափակվում միայն դասախոսի տրամադրած գրականության ցանկով, այլ ուսանողը ազատ կարող է լինել միննույն թեմայի վերաբերյալ տարբեր հեղինակների աշխատանքներին ծանոթանալ և կողմնորոշվել մասնագիտական հեղինակների ընտրության հարցում: Ինչպես երևում է Գծապատկեր 15-ից, ուսանողների շուրջ 60%-ը նշել է, որ իրենց մոտ գրեթե առկա չէ հարուստ մասնագիտական գրադարան, 21%-ը՝ մասամբ առկա է, և միայն 20%-ն է նշել «լիովին առկա է» պատասխանը:

Այն դեպքում, երբ բուհի գրադարանը հագեցած չէ անհրաժեշտ գրականությամբ կամ պարզապես ուսանողին ավելի հարմար է աշխատել նյութի էլեկտրոնային տարբերակի հետ, առաջ է գալիս ինտերնետի անհրաժեշտություն: Այն հարցին, թե ինչպես կգնահատեն իրենց բուհում անվճար ինտերնետի առկայությունը, ուսանողների շուրջ 66%-ը նշել է, որ գրեթե առկա չէ: Այսպիսով, ուսանողները գրկված են բուհի շրջանակներում համացանցում որևէ գործունեություն ծավալելու հնարավորությունից, եթե իհարկե ուսանողը չունի վճարովի ինտերնետի սեփական միջոցներ:

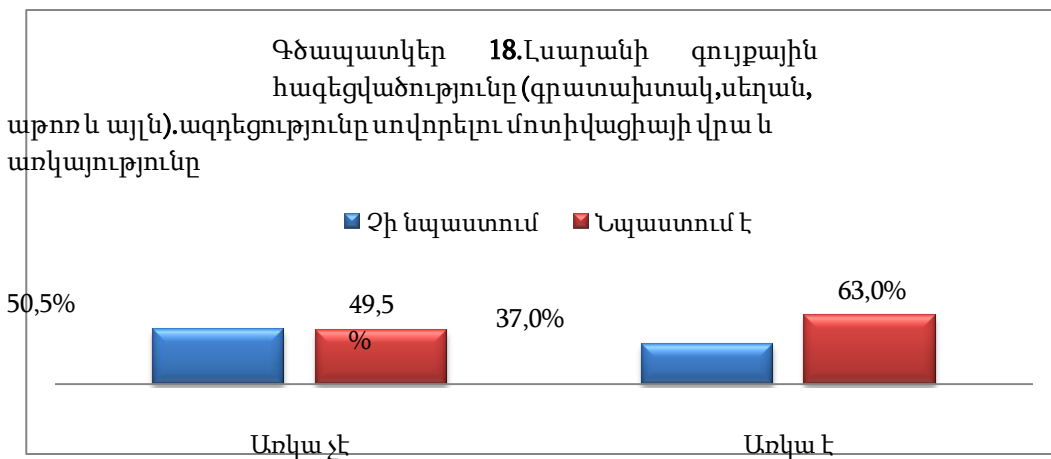
Հետազոտությունը ակնհայտորեն ցույց է տալիս, որ ուսանողները դրական դիրքորոշում ունեն իրենց դասախոսների նկատմամբ: Այդ հանգամանքը արտացոլված է նաև այստեղ. ուսանողների մեծամասնությունը նշել է, որ իրենց բուհում առկա դասախոսական կազմը բավականին որակյալ է, 18%-ը նշել է, որ մասամբ առկա չէ, և ուսանողների ընդամենը 4%-ն է նշել «ընդհանրապես առկա չէ» պատասխանը:

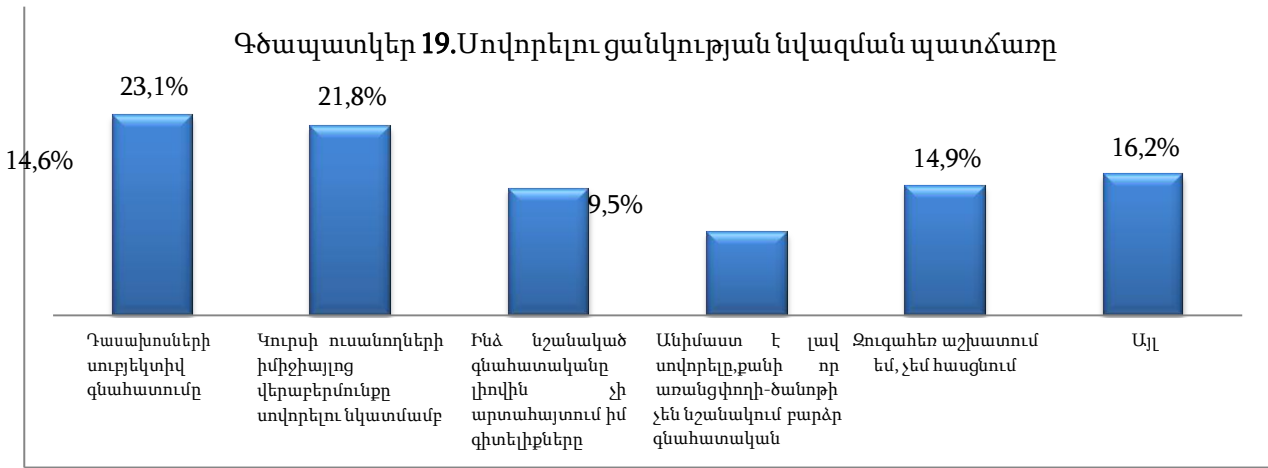
Հարցմանը մասնակցած ուսանողների շուրջ 65%-ը նշել է, որ իրենց բուհերում գրեթե բացակայում է արտասահմանյան բուհերի հետ համագործակցությունը, շուրջ 21%-ը նշել է «մասամբ է առկա» պատասխանը, և միայն 14%-ն է նշել, որ համագործակցությունը տեղի է ունենում (Գծապատկեր 16): Սակայն, եթե բուհում կրեդիտային համակարգի գործածությունը ծառայում է իր բուն նպատակին (այն է՝ շարժունություն և փոխճանաչելիություն ապահովել), ուսանողները պետք է նկատած լինեն արտասահմանյան բուհերի հետ համագործակցությունը: Հակառակ իրավիճակը խոսում է այն մասին, որ ուսանողները տեղեկացված չեն, թե ինչպես է կրեդիտային համակարգը գործում կամ բուհում իրոք բացակայում է համագործակցությունը արտասահմանյան բուհերի հետ:

Գծապատկեր 17-ից երևում է, որ այն պարագայում, երբ ֆակուլտետում ուսանողների համար հասանելի են համակարգիչներ, print, scan և xerox, ուսանողների մեծ մասը նշել է, որ իրենք դրանից մոտիվացվում են սովորել, սակայն շուրջ 26%-ը նշել է, որ տեխնիկական հագեցվածությունը չի անդրադառնում իրենց սովորելու մոտիվացիայի վրա: Իսկ այն դեպքում, երբ ուսանողները նշել են, որ ֆակուլտետը տեխնիկապես այդքան էլ հագեցած չէ, ուսանողների շուրջ 48%-ը նշել է, որ իրենց սովորելուն դա չի նպաստում:

Հետազոտության ժամանակ անդրադարձանք նաև ուսանողների սովորելու ցանկության նվազման պատճառներին: Այն հարցին, թե «ինչն է եղել սովորելու ցանկության նվազման պատճառը», ուսանողները պատասխանել են (տե՛ս Գծապատկեր 19).

Ինչպես նկատում ենք, սովորելու ցանկության վրա առավել շատ ազդում է գնահատման համակարգը, ինչը արտահայտված է «րասախոսի սուբյեկտիվ գնահատումը» և «ինձ նշանակած գնահատականը լիովին չի արտահայտում իմ գիտելիքները» պատասխանների տեսքով: Ինչպես նաև մեծ նշանակություն ունի ուսանողի համակուրսեցիների վերաբերմունքը սովորելու նկատմամբ:

Հետևություն 3.

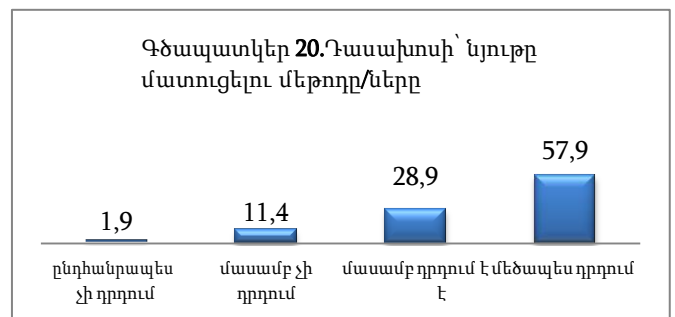
- Ուսանողները դասավանդում-ուսումնառություն գործընթացում առավել շատ կարիք ունեն գործնական գիտելիքների, ինչպես նաև անհատական ուշադրության և ուղղորդման:
- Շատ դեպքերում բուհի սահմաններում ուսանողները ապահովված չեն ուսումնառությանը անհրաժեշտ լաբորատոր պայմաններով, հարուստ մասնագիտական գրականությամբ, ինտերնետով:
- Գնահատումը և գնահատականը այն հիմնական գործոններն են, որոնք ազդում են ուսանողների սովորելու ցանկության նվազման վրա:

Մաս IV. Դասավանդ ուսումնամատում գործընթացը՝ ուսանողների աչքերով

Վերլուծության նախորդ բաժնում նշված էին ուսանողների սովորելու ցանկության վրա ազդող մի շարք գործոններ: Այժմ անդրադառնանք դասավանդում-ուսումնառության գործընթացի տարբեր տարրերի՝ ուսանողների բավարարվածության հարցին՝ անդրադառնալով այնպիսի ասպեկտներին, ինչպիսիք են՝

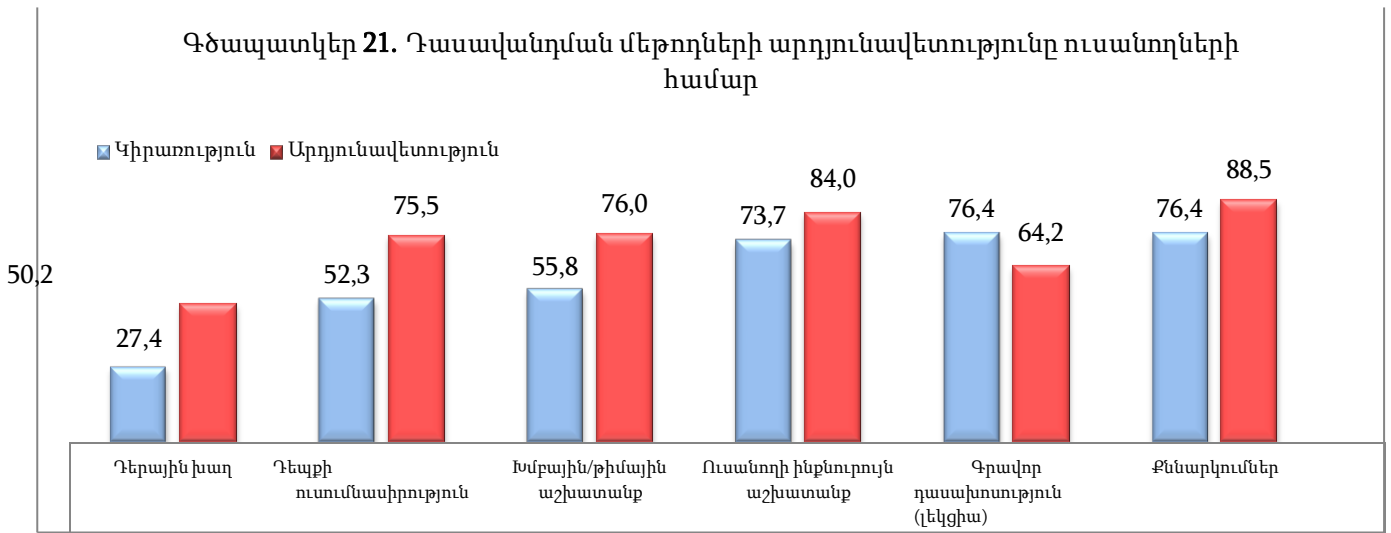
- Դասավանդման մեթոդը (գրավոր դասախոսություն-քննարկում հակադրությամբ),
- Նյութի արդիականությունը,
- Ուսանողի մասնակցությունը դասին,
- Ուսանող-ուսանող համագործակցությունը,
- Ուսանող-դասախոս համագործակցությունը և գիտելիքի կառուցմանը:

Ուսանողների շուրջ 87%-ը նշել, որ դասախոսի նյութը մատուցելու մեթոդը ինչ-որ չափով կամ բավականին անդրադառնում է իրենց սովորելու մոտիվացիայի վրա (Գծապատկեր 20): Յուրաքանչյուրս մեր օրինակից ելնուով կընդունենք, որ կախված նրանից՝ ըմբռնելի են մեզ որևէ թեմայի մասին պատմում թե ոչ, մենք կլսենք պատմածը մինչև վերջ ամենայն ուշադրությամբ կամ կշեղվենք դասից տարբեր մտքերով/գործողություններով:

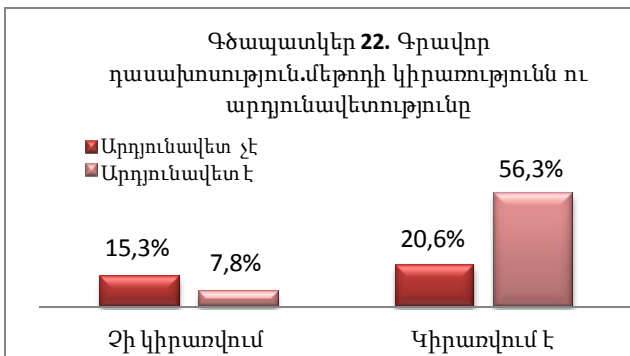

Նմանատիպ իրավիճակի մենք հանդիպում ենք ուսումնական գործընթացում:

Գծապատկեր 21-ում ներկայացվում է 6 մեթոդների կիրառության հաճախականությունը (թե ուսանողների որ մասն է նշել, որ իրենց մոտ սովյալ մեթոդը հաճախ է օգտագործվում) և արդյունավետությունը (ուսանողների որ մասն է արդյունավետ համարում սովյալ մեթոդն իր համար):

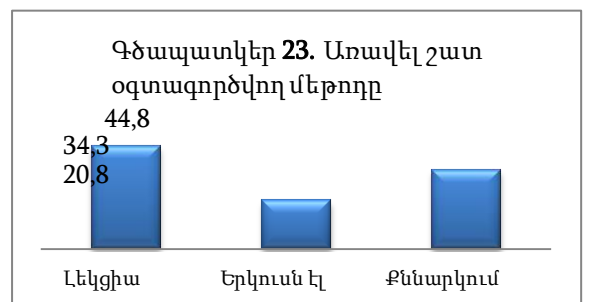
Ինչպես տեսնում ենք առավել քիչ օգտագործվող մեթոդը դերային խաղն է, սակայն այն գրեթե կրկնակի մեծ թվով ուսանողների կողմից արդյունավետ է համարվում: Տեսնում ենք

նաև, որ մյուս մեթոդներն էլ, բացառությամբ գրավոր դասախոսության, ավելի շատ արդյունավետ են համարվում, քան կիրառվում են: Ինչ վերաբերում է գրավոր դասախոսության, միակ մեթոդն է, որ շատ է օգտագործվում, սակայն կա ուսանողների ինչ-

որ զանգված, ում համար տվյալ մեթոդը արդյունավետ չէ: Դիտարկենք ավելի մանրամասն:

Այն հարցին, թե որ ծայրահեղ տարբերակն է առավել բնութագրական իրենց բուհում տիրող իրավիճակի համար⁹, ուսանողների շուրջ 50%-ը պատասխանել է, որ գերակշռում է գրավոր դասախոսությունը (Գծապատկեր 23):

«Եթե լեկցիա չգրենք, վերջում ինչով ենք պատասխանելու քննությունը», - հաճախ նշում էին հարցված ուսանողները:

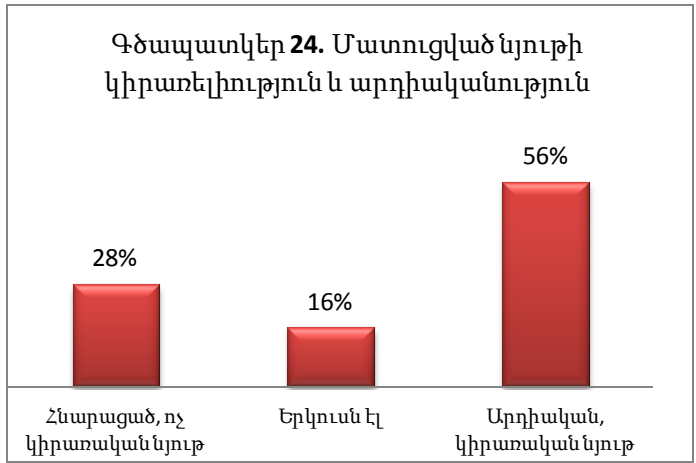
Բայց չէ որ ուսանողակենտրոն ուսուցման հիմնական նպատակն է ուսանողներին ինքնուրույնության դրդելը: Այս պարագայում նկատվում է մի իրողություն, որ ուսանողները

⁹ Ծայրահեղ բևեռների դերում հաղես են եկել՝ «Ուսանողը դասի ժամանակ ՄԻԱՅՆ լսում է դասը և գրում լեկցիա» և «Ուսանողը դասի ժամանակ ՄԻԱՅՆ լսում է դասը և գրում լեկցիա» դատողությունները

կառչում են դասախոսի թելադրած տեքստին և այն օգտագործում են զուտ քննությանը պատասխանելու և գնահատական ստանալու նպատակով:

Հիշենք, որ ուսանողների սովորելու մոտիվացիայի վրա մեծապես ազդում էր նաև մատուցվող նյութի բովանդակությունն ու

արդիականությունը: Ինչ վերաբերում է տրամադրվող նյութի արդիականությանը, հարցվողների շուրջ 30%-ը նշել է, որ իրենց դասախոսների տրամադրած նյութը

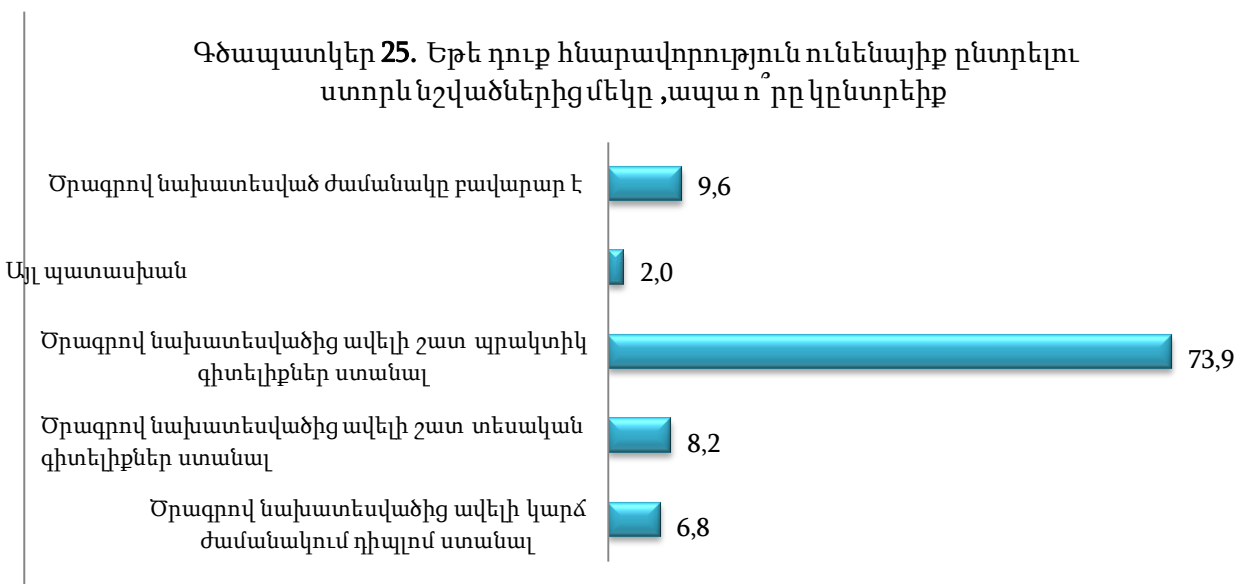

հնացած, ոչ կիրառական է (Գծապատկեր 24): Խնդիրը մասամբ առկա է նաև ուսանողների 16%-ի մոտ: Հետաքրքիր է, որ 56%-ը գտնում է, որ իրենց տրամադրված նյութը արդիական և կիրառելի է:

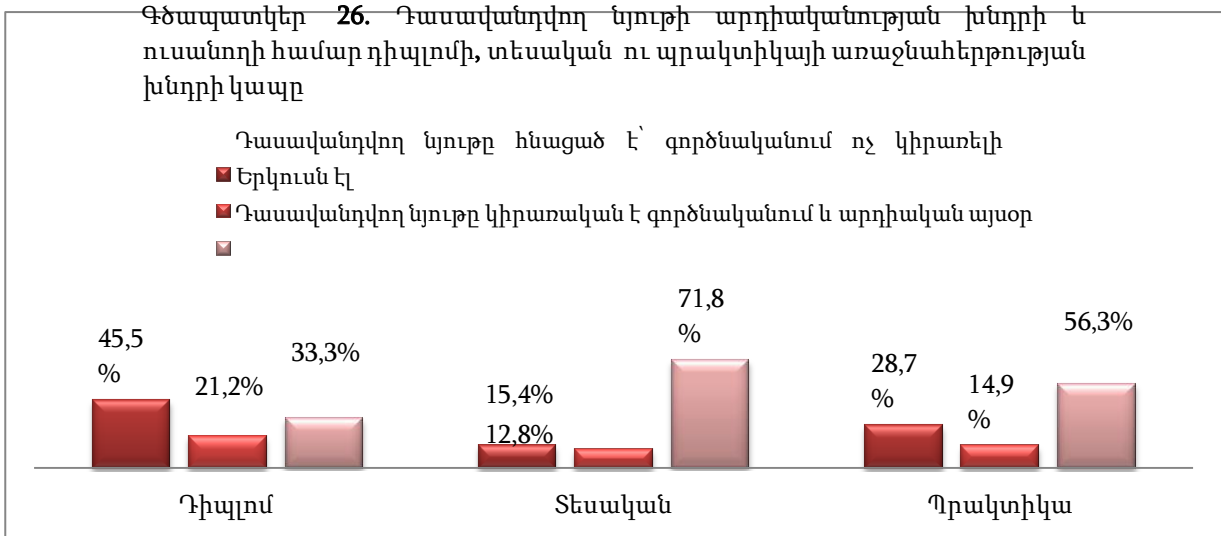
Տվյալ հարցը համադրենք այն հարցի հետ, թե հնարավորության դեպքում ուսանողը որ տարբերակը կնախընտրեր՝

1. Ծրագրով նախատեսվածից ավելի կարճ ժամանակում դիպլոմ ստանալ
2. Ծրագրով նախատեսվածից ավելի շատ տեսական գիտելիքներ ստանալ
3. Ծրագրով նախատեսվածից ավելի շատ պրակտիկ գիտելիքներ ստանալ

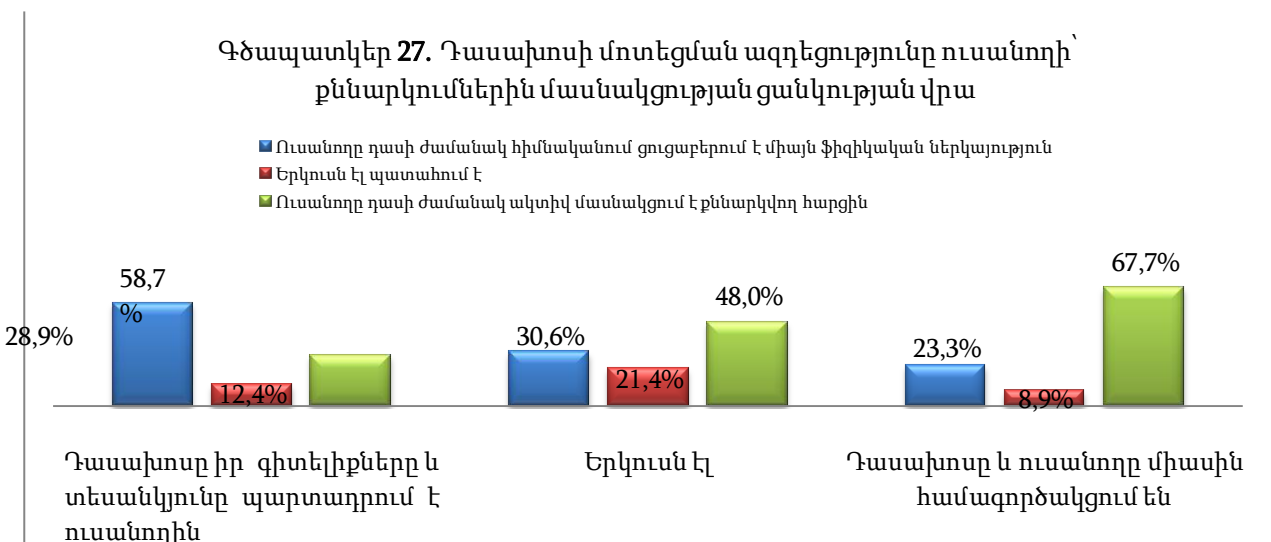
Հարցի մեջ նաև տրվել է «Այլ» և «Ծրագրով նախատեսված ժամանակը բավարար է» պատասխանի տարբերակների հնարավորությունը:

Համադրելով՝ ստանում ենք հետևյալ պատկերը՝

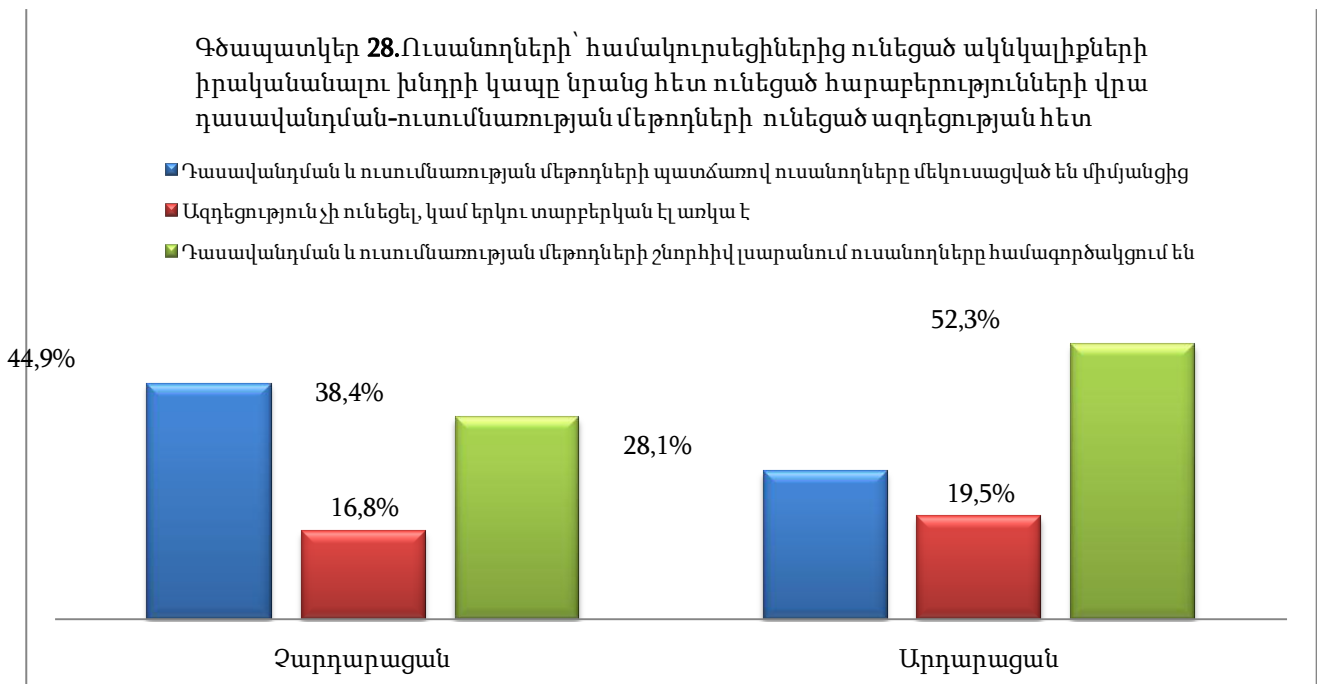
Գծապատկեր 26-ից նկատում ենք, որ այն ուսանողները, ովքեր կնախընտրեին նախատեսվածից ավելի կարճ ժամանակահատվածում դիպլոմ ստանալ, հիմնականում գտնում են, որ դասավանդվող նյութը հնացած է: Իսկ այն ուսանողները, ովքեր ցանկանում են ծրագրով նախատեսվածից ավելի շատ տեսական կամ պրակտիկ գիտելիներ ձեռք բերել, բավարարված են դասավանդվող նյութի արդիականությամբ: Այսպիսով, հետաքրքիր է՝ արդյոք ուսանողները բուհ են հաճախում դիպլոմ ստանալու համար և անտարբեր են դասավանդվող նյութի հանդեպ, թե մատուցված նյութի արդիականությունից են դժգոհ և այդ պատճառով են սովորում դիպլոմի համար: Այս հարցը դիտարկենք ուսանողի՝ դասապրոցեսին ներգրավվածության լույսի ներքո:

Վերոնշյալ գծապատկերում պատկերված է մի իրականություն, որը կարող է երևալ միայն ուսանողի աչքերով: Իհարկե, ցանկացած առարկայի, մասնագիտության շրջանակներում կան շատ հիմնական գիտելիքներ, որոնք ուսանողը պետք է «ջրի պես» իմանա առաջ քայլելու համար, սակայն նաև գաղտնիք չէ, որ առհասարակ մարդու մոտիվացիան առավել բարձր է, երբ իրեն ներգրավված է զգում գործընթացում:

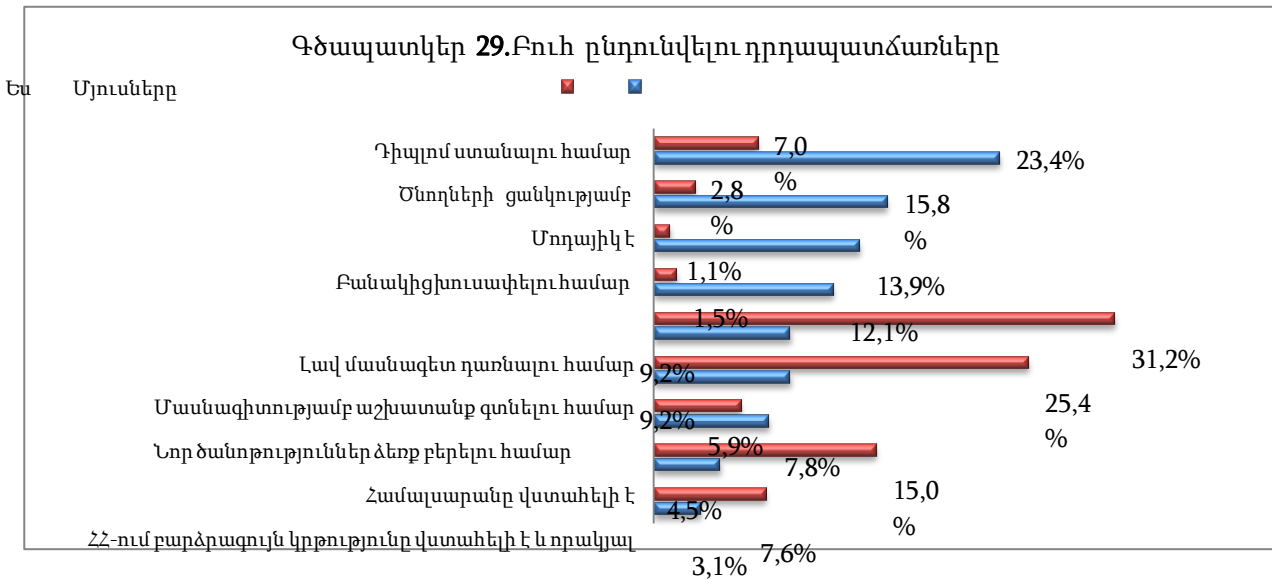
Նույն իրավիճակը առկա է նաև ուսումնական գործընթացում: Գուցե շատերը չհամաձայնեն մեզ հետ, սակայն տվյալներից երևում է, որ երբ «դասախոսը իր տեսանկյունն ու գիտելիքները պարտադրում է ուսանողներին», նրանք պասիվ մասնակցություն են ցուցաբերում դասի ժամանակ և ապահովում են զուտ ֆիզիկական ներկայություն:

Գաղտնիք չէ նաև, որ ուսումնական գործընթացի վրա մեծ ազդեցություն ունի ուսումնական միջավայրը, որի անբաժան մասը կազմում են համակուրսեցիները: Խմբային քննարկումների ժամանակ ուսանողները բազմիցս նշել են, որ այժմյան գնահատման համակարգը ստեղծում է մրցակցություն ուսանողների միջև և հեռացնում է նրանց միմյանցից, ինչը երևում է նաև Գծապատկեր 28-ում:

Երբ հարցը վերաբերում է իրենց համակուրսեցիներին, ուսանողները դրական են արտահայտվում նրանց մասին, սակայն երբ արդեն հարցը վերաբերում է ընդհանուր ուսանողությանը, ուսանողները ավելի շատ են իրենց տարբերում ընդհանուրից: Այն հարցին, թե «ինչու՞ եք բուհ ընդունվել», ուսանողները հիմնականում նշել են «լավ

մասնագետ դառնալու համար», «մասնագիտությամբ աշխատանք գտնելու համար», «քանի որ համալսարանը վստահելի է», իսկ այն հարցին, թե «ինչու են մյուս ուսանողները ընդունվում բուհ» առավել հաճախ նշված պատասխաններն են եղել՝ «ղիպլում ստանալու համար», «ծնողների ցանկությամբ», «քանի որ մոդայիկ է» (քանի որ ընկերները ընդունվում են բուհ, իրենք էլ են ընդունվում) և այլն:

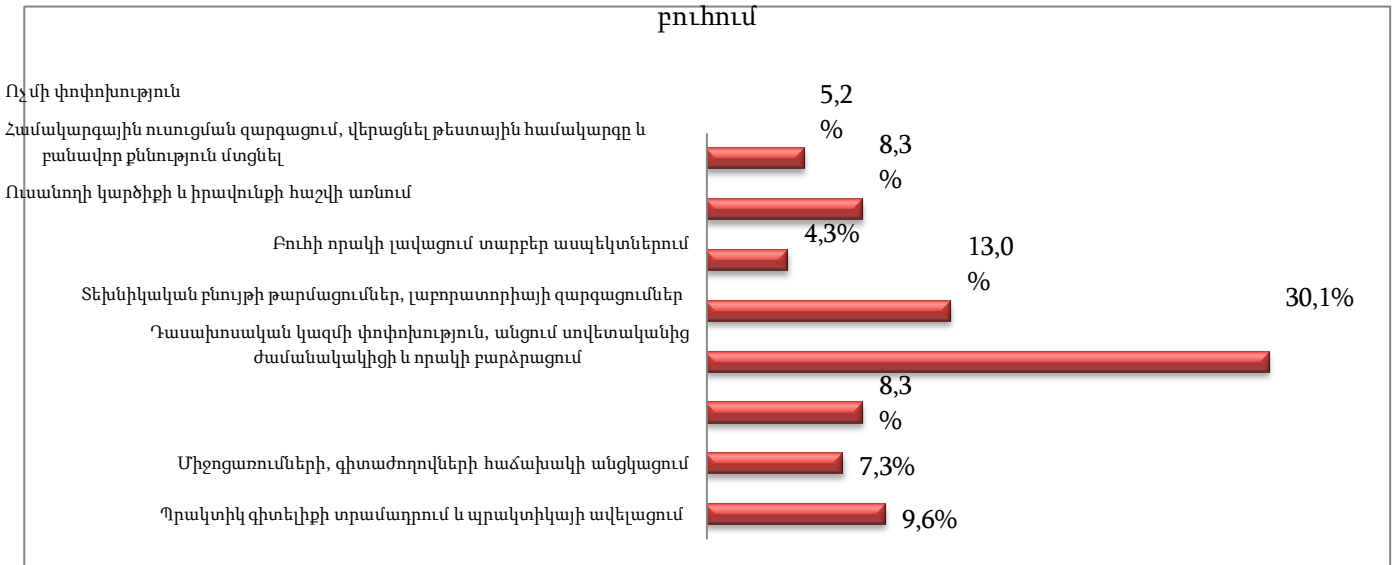

Անկախ նրանից՝ արդյոք ուսանողները արտահայտել են իրենց իրական կարծիքը, թե առկա է սեփական պատճառները ուրիշների անվան ներքո արտահայտելու փորձ, այնուամենայնիվ նկատվում է լուրջ հակասություն մենք-նրանք հարաբերակցության մեջ: Այսինքն, ուսանողությունը, որպես ամբողջական միավոր, ուսանողների գիտակցության մեջ հանդես է գալիս ոչ թե սովորելուն, մասնագետ դառնալուն միտումներ ունեցող գիտակցող սուբյեկտ, այլ սեփական կարծիք չունեցող (ծնողների ցանկությամբ են ընդունվում բուհ և քանի որ բոլորն են ընդունվում) սուբյեկտ, որի հիմնական նպատակն է ղիպլում ստանալ:

Մինչդեռ գրեթե յուրաքանչյուր ուսանող իր բուհ ընդունվելը հիմնավորում է մասնագետ դառնալու ցանկությամբ: Այս դեպքում մենք գուցե գործ ունենք իրականության երկու կողմի բացահայտման հետ. նշվել են և՛ իրավիճակային, և՛ վերջնական նպատակները: Այսինքն՝ այստեղ նշվել են ոչ այնքան ընդունվելու պատճառները, որքան ուսանողների ցանկությունը (տեսլականը՝ այս դեպքում մասնագետ դառնալը) և տվյալ իրավիճակից հիմնական սպասելիքը՝ ղիպլումը:

Այն հարցին, թե «Հնարավորության դեպքում ինչը կփոխեիք Ձեր բուհում», ստացել ենք պատասխանների հետևյալ պատկերը

Գծապատկեր 30.Ի՞նչ բնույթի փոփոխություններ կցանկանայիք իրականացնել Ձեր բուհում

Գծապատկերից երևում է, որ մեծ տոկոս է կազմում «տեխնիկական բնույթի թարմացումներ/լաբորատորիայի զարգացում» պատասխանը: Սա մատնանշում է պրակտիկ գործունեության կարիք, ինչն արտահայտվում է նաև «գործնական գիտելիքի տրամադրում և պրակտիկայի ավելացում» պատասխանում:

Հետևություն 4.

- Գրավոր դասախոսության մեթոդը, լինելով առավել օգտագործվողը, նպաստում է ուսանողների օտարմանը ինքնուրույնությունից և հոգեբանական կախվածության մեջ է դնում նախապես ունեցած գրառումներից (գրավոր դասախոսությունից):
- Երբ դասավանդվող նյութը հնացած է, գործնականում՝ ոչ կիրառելի, և պարտադրվում է ուսանողներին, վերջիններս ցուցաբերում են ցածր մասնակցություն դասին և ավելի շուտ հակված են ապահովելու ֆիզիկական ներկայություն: Այնինչ, ուսանողները դասի ժամանակ ակտիվ մասնակցում են քննարկմանը, երբ նյութը կիրառական և արդիական է, և ուսանողն ու դասախոսը համագործակցաբար են աշխատում:
- Ուսանողներն ընդունվում են բուհ սովորելու, մասնագետ դառնալու ցանկությամբ, սակայն ընդունվելուց հետո հայտնվում են մի իրավիճակում, որտեղ գրավոր դասախոսությունը դառնում է գնահատական ստանալու միջոց: Դասախոսների կողմից հաճախ չեն ստանում անհատական մոտեցում, չեն ապահովվում անհրաժեշտ մասնագիտական գրականությամբ և լաբորատոր/հետազոտական

հնարավորություններով, և գրեթե բացակայում են գործնական գիտելիքներ: Նման միջավայրը նպաստում է, որպեսզի ուսանողների սովորելու մոտիվացիան նվազի և նրանք սկսեն սովորել դիպլոմ ստանալու համար:

Հ ա վ ե լ վ ա ծ 1 Հ ա ր ց ա թ ե ր թ

Հարգելի հարցվող,

«Students' Voice»-ը ուսանողական նախաձեռնություն է, որի նպատակն է վերհանել ուսանողների խնդիրները կրթության ոլորտում: Իրականացվող սոցիոլոգիական հետազոտությունը ուսանողակենտրոն ուսուցման վերաբերյալ է: Խնդրում ենք հնարավորինս մանրամասնորեն և անկեղծորեն պատասխանել հարցերին: Հետազոտության որակը կախված է Ձե՛՛հ պատասխաններից: Հետազոտությունը անանուն է: Տվյալները վերլուծվելու են ընդհանրացված տեսքով:

Ն ջ ե ք 2 ե ր`

Q1. Բուհը	Q2. Ֆակուլտետը	Q3. Կուրսը	Q4. Սեռը
		1. I	1. Արական
		2. II	2. Իգական
		3. III	
		4. IV	
		5. Մագ I	
		6. Մագ II	

Q5. Ձեր բուհը`

1. պետական է
2. միջպետական է
3. մասնավոր է

Q6. Ուսման մեջ առաջադիմությունը` ըստ Ձեր ստացած գնահատականների

1. բավարար
2. լավ
3. գերազանց

Q7. Ինչու եք որոշել բարձրագույն կրթություն ստանալ: Նշեք ամենակարևոր երեք պատճառները

Q8. Իսկ ինչու են հայ երիտասարդները ընդհանրապես ընդունվում բուհ: Նշեք ամենակարևոր երեք պատճառներ:

	Q7.	Q8.
1. Լավ մասնագետ դառնալու համար	1	1
2. Մասնագիտությամբ աշխատանք գտնելու համար	2	2
3. ՀՀ-ում բարձրագույն կրթությունը վստահելի է և որակյալ	3	3
4. Տվյալ բուհում սովորելը հնարավորություն է տալիս հետագայում մասնագիտությամբ աշխատանք գտնել	4	4
5. Երբ բոլոր ընկերների բուհ են ընդունվում, դու էլ էլ պետք է ընդունվես	5	5
6. Ծնողների ցանկությամբ	6	6
7. Դիպլոմ ստանալու համար	7	7
8. Բանակից խուսափելու համար	8	8
9. Նոր ծանոթություններ ձեռք բերելու համար	9	9
10. Այլ(մանրամասնեք)	10	10

Q9. Ձեր բուհում ներդրված է կրեդիտային համակարգ:

Q10. Ձեր կարծիքով ճի՞շտ որոշում էր անցնել կրեդիտային համակարգի:

1. այո
2. ոչ

1. Այո
2. Ոչ
3. Տարբերություն չեմ տեսնում

Նշեք կրեդիտային համակարգի՝

Q10. 1. Դրական կողմերը	Q10. 2. Բացասական կողմերը
1.	1.
2.	2.

Q11. Իսկ ի՞նչ է Ձեր կարծիքով կրեդիտային համակարգը

1.

2.

Q12. Որքանով եք դուք բավարարված բուհում Ձեզ տրամադրվող տեղեկատվությամբ: Գնահատեք 0-4 բալանոց սանդղակով, որտեղ 0=նշված հարցի վերաբերյալ տեղեկատվություն չեմ ստանում; 1=ընդհանրապես բավարարված չեմ, 4=լիովին բավարարված եմ:

	Q12. բավարարվածություն				
	0	1	2	3	4
1. Ձեզ դասավանդվող յուրաքանչյուր առարկայի նկարագրությունը	0	1	2	3	4
2. Գնահատման չափանիշները և ընթացակարգերը յուր. առարկայի համար	0	1	2	3	4
3. Ուսանողի իրավունքների և պարտականությունների մասին	0	1	2	3	4
4. Կրեդիտներ հավաքելու պայմանների մասին	0	1	2	3	4
5. Կրեդիտների օգտագործման մասին (կուտակման, փոխանցման մասին)	0	1	2	3	4
6. Արտասահմանում ուսումը շարունակելու հնարավորությունների մասին	0	1	2	3	4
7. Բուհից բուհ տեղափոխվելու մասին	0	1	2	3	4
8. Ֆակուլտետից ֆակուլտետ տեղափոխվելու մասին	0	1	2	3	4
9. Այլ(մանրամասնեք)	0	1	2	3	4

Q13. Ինչպե՞ս են Ձեր բուհի դասախոսները գնահատում ուսանողներին:

1. Լիովին սուբյեկտիվ
2. Ավելի շուտ սուբյեկտիվ
3. Ավելի շուտ օբյեկտիվ
4. Լիովին օբյեկտիվ

Q14. Ձեր կարծիքով որքանով է վերջնական գնահատականի վրա ազդում՝

Գնահատման վրա ազդող գործոնները	1=ընդհանրապես կարևոր չէ, 10=շատ կարևոր է:									
1. Ուսանողի գիտելիքները	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2. Գիտելիքը կիրառելու կարողությունները	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3. Ինքնուրույն աշխատանքը	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4. Ուսանողի ձգտումը ուսման նկատմամբ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5. Ուսանողի պահվածքը/վարքը դասի ժամանակ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6. Ուսանողի հաճախումները դասերին	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7. Ուսանողի նկատմամբ դասախոսի անձնական վերաբերմունքը	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8. Ուսանողի արտաքին տեսքը	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9. Ուսանողի ծանոթը	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10. Ծնողների դիրքը	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11. Կաշառքը	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12. Այլ (մանրամասնել)՝	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Q15. Յուրաքանչյուր տողի աջ և ձախ կողմերում նշված տարբերակներից որին է ավելի մոտ այն իրավիճակը, որն առկա է Ձեր դասընթացների ժամանակ:

1. Ուսանողը դասի ժամանակ ՄԻԱՅՆ լսում է դասը և գրում լեկցիա	-3	-2	-1	0	1	2	3	1. Ուսանողը նախօրոք պատրաստ գալիս է դասին և քննարկումների արդյունքում է եզրահանգումներ անում
2. Ուսանողը դասի ժամանակ ցուցաբերում է ՄԻԱՅՆ ֆիզիկական ներկայություն	-3	-2	-1	0	1	2	3	2. Ուսանողը դասի ժամանակ ակտիվ մասնակցում է քննարկվող հարցին
3. Դասավանդվող նյութը հնացած է՝ գործնականում ոչ կիրառելի	-3	-2	-1	0	1	2	3	3. Դասավանդվող նյութը կիրառական է գործնականում և արդիական այսօր
4. Դասախոսը միայն տեղեկատվություն է փոխանցում	-3	-2	-1	0	1	2	3	4. Դասախոսը ուղղորդում է և խրախուսում ուսանողին սովորել նաև ինքնուրույն
5. Ուսանողը գնահատվում է դասի վերարտադրության համար	-3	-2	-1	0	1	2	3	5. Ուսանողը գնահատվում է վերլուծական, ստեղծագործական աշխատանքի համար
6. Գնահատումը հանդես է գալիս որպես միայն գնահատական ստանալու միջոց	-3	-2	-1	0	1	2	3	6. Գնահատումը ուսանողի համար թույլ կողմերը պարզելու, գիտելիքի և կարողությունների ձևավորման միջոց է
7. Գնահատումը դասախոսի համար ուսանողին <u>վերահսկելու</u> միջոց է	-3	-2	-1	0	1	2	3	7. Գնահատումը դասախոսի համար ուսանողի մոտ <u>գի տե լի ք ձևավորելու</u> միջոց է
8. Դասախոսի կարծիքը ուսանողի գիտելիքների և կարողությունների մասին ստեղծվում է ՄԻԱՅՆ քննությունների ժամանակ	-3	-2	-1	0	1	2	3	8. Դասախոսի կարծիքը ձևավորվում է ուսումնական գործընթացում ընթացիկ աշխատանքների ժամանակ
9. Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների պատճառով ուսանողները <u>մե կուսա ցվ ա ծ են</u> միմյանցից	-3	-2	-1	0	1	2	3	9. Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների շնորհիվ լսարանում ուսանողները <u>համագործակցում են</u>
10. Դասախոսը իր գիտելիքները և տեսանկյունը պարտադրում է ուսանողին	-3	-2	-1	0	1	2	3	10. Դասախոսը և ուսանողը միասին համագործակցում են

Գնահատեք, թե ստորև նշված մեթոդները որքան հաճախ են օգտագործվում ձեր դասախոսների

կողմից (Q16) և որքանով են արդյունավետ ձեզ համար (Q17): Գնահատեք 1-4 բալանոց սանդղակով, որտեղ 1= ընդհանրապես չի օգտագործում/արդյունավետ չէ, 4=շատ հաճախ է օգտագործվում/շատ արդյունավետ է:

Մեթոդները	Q16. Հաճախություն				Q17. Արդյունավետություն			
	1	2	3	4	1	2	3	4
1. Գրավոր դասախոսություն (լեկցիա)	1	2	3	4	1	2	3	4
2. Քննարկումներ	1	2	3	4	1	2	3	4
3. Դերային խաղ	1	2	3	4	1	2	3	4
4. Դեպքի ուսումնասիրություն	1	2	3	4	1	2	3	4
5. Խմբային/թիմային աշխատանք	1	2	3	4	1	2	3	4
6. Ուսանողի հնքնություն աշխատանքը	1	2	3	4	1	2	3	4
7. Այլ(մանրամասներ)	1	2	3	4	1	2	3	4

Q18. Եթե դուք հնարավորություն ունենայիք ընտրելու ստորև նշված տարբերակներից մեկը, ապա որը կընտրեիք և ինչու: Նշեք մեկ պատասխան և մանրամասներ միայն այդ պատասխանը:

1. Հնարավորություն	2. Ինչու՞
1. Ծրագրով նախատեսվածից ավելի կարճ ժամանակում դիպլոմ ստանալ	
2. Ծրագրով նախատեսվածից ավելի շատ տեսական գիտելիքներ ստանալ	
3. Ծրագրով նախատեսվածից ավելի շատ պրակտիկ գիտելիքներ ստանալ	
4. Այլ (մանրամասներ)	
99. Ծրագրով նախատեսված ժամանակը բավարար է	

Գնահատեք, թե ձեզ համար որքանով է ԿԱՐԵՎՈՐ ստորև նշված չափանիշներից յուրաքանչյուրի առկայությունը Ձեր դասախոսի մոտ ընդհանուր առմամբ (Q19) և որքանով է ԱՌԿԱ այդ չափանիշներից յուրաքանչյուրը Ձեր դասախոսների մեծ մասնում (Q20): Գնահատեք 1-4 բալանոց սանդղակով, որտեղ 1=ընդհանրապես կարևոր չէ/ ընդհանրապես առկա չէ, 4=շատ կարևոր է/լիովին առկա է:

Չափանիշներ	Q19. Կարևորությունը Ձեզ համար				Q20. Առկայությունը դասախոսների մոտ			
	1	2	3	4	1	2	3	4
1. Տեսական գիտելիքների պարզ մատուցում	1	2	3	4	1	2	3	4
2. Պրակտիկ գիտելիքների մատուցումը գործնականում	1	2	3	4	1	2	3	4
3. Ուսման մեջ ուղղորդելու, խորհուրդ տալու կարողություն	1	2	3	4	1	2	3	4
4. Մասնագիտական հեղինակությունը բուհում	1	2	3	4	1	2	3	4
5. Ուսանողների հետ անհատական շփում հաստատելու կարողություններ	1	2	3	4	1	2	3	4
6. Այլ (մանրամասներ)	1	2	3	4	1	2	3	4

Q21. Ստորև նշված գործոններից յուրաքանչյուրը որքանո՞վ է նպաստում Ձեր սովորելուն:

Գնահատեք 1-4 բալանոց սանդղակով, որտեղ՝ 1=ընդհանրապես չի դրդում, 4=մեծապես դրդում է	1-4 բալ. սանդղակ			
	1	2	3	4
1. Դասախոսի մատուցած նյութի բովանդակությունը և արդիականությունը	1	2	3	4
2. Դասախոսի՝ նյութը մատուցելու մեթոդը/ները	1	2	3	4
3. Դասախոսի վերաբերմունքը ուսանողի նկատմամբ՝ ուսման ընթացքում	1	2	3	4
4. Դասախոսի վերաբերմունքը անձամբ Ձեր նկատմամբ	1	2	3	4
5. Դասախոսի անձնային-մարդկային որակները	1	2	3	4
6. Դասախոսի կողմից գնահատելու մոտեցումները	1	2	3	4
7. Ձեր խմբի ուսանողների հետ հարաբերությունները	1	2	3	4
8. Լսարանի գույքային հագեցվածությունը(գրատախտակ, սեղան, աթոռ և այլն)	1	2	3	4
9. Ֆակուլտետի տեխնիկական հագեցվածությունը (ուսանողներին հասանելի համակարգիչներ, պրինտի, սկանի և xerox-ի հնարավորություն)	1	2	3	4
10. Այլ(մանրամասներ)	1	2	3	4

Q22. Բուհ ընդունվելուց հետո ինչ տեղի ունեցավ Ձեր սովորելու ցանկության հետ (Նշել մեկ պատասխան):

1. Սովորելու ցանկությունը զգալիորեն նվազեց(Անցում Q23-ին)
2. Սովորելու ցանկությունը քիչ թե շատ նվազեց(Անցում Q23-ին)
3. Ոչ մի փոփոխություն տեղի չունեցավ (Անցում Q23-ին)
4. Սովորելու ցանկությունը քիչ թե շատ մեծացավ (Անցում Q25-ին)
5. Սովորելու ցանկությունը զգալիորեն մեծացավ (Անցում Q25-ին)

Q23. Ո՞րն էր սովորելու ցանկության նվազման պատճառը. (Նշեք բոլոր հնարավոր պատասխանները)

1. Դասախոսների սուբյեկտիվ գնահատումը
2. Կուրսի ուսանողների իմիջիայլոց վերաբերմունքը սովորելու նկատմամբ
3. Ինձ նշանակած գնահատականը լիովին չի արտահայտում իմ գիտելիքները
4. Անիմաստ է լավ սովորելը, քանի որ առանց փողի-ծանոթի չեն նշանակում բարձր գնահատական
5. Ձուգահեռ աշխատում եմ, չեմ հասցնում
6. Այլ_____

Q24. Որ կուրսում է նվազել Ձեր սովորելու ցանկությունը՝

1	2	3	4	Մագ 1	Մագ 2
---	---	---	---	-------	-------

Q25. Ներկայումս որքանով են արդարացել Ձեր սպասելիքները ստորև նշվածներից բուհ ընդունվելուց հետո. գնահատեք 1-4 բալանոց սանդղակով, որտեղ 1=ընդհանրապես չեն արդարացել, 4=լիովին արդարացել են:

Ակնկալիքները	1-4 բալ. սանդղակ			
	1	2	3	4
1. Դասախոսների կողմից մատուցված նյութից (բովանդակության և արդիականության տեսանկյունից)	1	2	3	4
2. Դասավանդման մեթոդներից	1	2	3	4
3. Առարկայական ծրագրերից	1	2	3	4
4. Բուհի գույքային պայմաններից	1	2	3	4
5. Մասնագիտական գրադարանից	1	2	3	4
6. Դասախոսի կողմից տրամադրված նյութերից, գրականությունից	1	2	3	4
7. Համակուրսեցիներից	1	2	3	4
8. Դեկանատից/ամբիոնից	1	2	3	4
9. Բուհի այլ ադմինիստրատիվ աշխատողներից	1	2	3	4
10. Այլ(մանրամասնեք)	1	2	3	4

Q26. Որքանով են ստորև նշվածները առկա Ձեր բուհում: Գնահատեք 1-4 բալանոց սանդղակով, որտեղ 1=ընդհանրապես առկա չէ, 4=լիովին առկա է:

	1 2 3 4			
	1	2	3	4
1. Ուսանողներին մատչելի լաբորատորիա (հետազոտական հնարավորություններ)	1	2	3	4
2. Հարուստ մասնագիտական գրադարան	1	2	3	4
3. Որակյալ դասախոսական կազմ	1	2	3	4
4. Կիրառելի գրականություն	1	2	3	4
5. Անվճար ինտերնետի հասանելիություն	1	2	3	4
6. Բուհի գույքային հագեցվածություն (գրատախտակ, սեղան, աթոռ...)	1	2	3	4
7. Բուհի նյութատեխնիկական հագեցվածություն (ուսանողներին հասանելի համակարգիչներ, print-ի, scan-ի և Xerox-ի հնարավորություն...)	1	2	3	4
8. Համագործակցություն արտասահմանյան բուհերի հետ	1	2	3	4
9. Այլ(մանրամասնեք)	1	2	3	4

Q27. Ի՞նչ բնույթի փոփոխություններ կցանկանայիք իրականացնել Ձեր բուհում: 1.
2.
3.

Q28. Ինչպես է Ձեր բուհը/բուհի ադմինիստրատիվ աշխատակազմը հաշվի առնում ուսանողի կարծիքը բուհում տարվող այս կամ այն աշխատանքների վերաբերյալ (նշել բոլոր հնարավոր պատասխանները):

1. Անձամբ հարց են ուղղում ուսանողին (Անցում Q29. 1. -ին)
2. Հարցման միջոցով(Անցում Q29. 1. -ին)
3. Ուսանողը ինքն է իր խոսքը տեղ հասցնում(Անցում Q29. 1. -ին)
4. Ուսանողի կարծիքը բուհում չեն հարցնում/լսում
5. Այլ(մանրամասնեք)

Ստորև նշված թեմաներից որո՞նց վերաբերյալ են Ձեր կարծիքը հարցրել բուհում (Q29. 1) և Ձեր նշած այդ տ արբերակ ներից որի հետ կապված փոփոխություններ եք նկատել բուհում (Q29. 2):

	Q29. 1	Q29. 2
Առարկայական ծրագրերի արդյունավետությունը	1	1
Դասընթացների կազմակերպման որակը	2	2
Գնահատման օբյեկտիվությունը	3	3
Գնահատման արդյունավետությունը ուսանողի համար	4	4
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների արդյունավետություն և արդիականություն (լեկցիա, քննարկումներ և այլն)	5	5
Դասախոսական կազմի որակը	6	6
Բուհի գույքային ապահովվածությունը	7	7
Բուհի տեխնիկական հագեցվածությունը	8	8
Գրադարանի հագեցվածությունը արդիական մասնագիտական գրականությամբ	9	9
Այլ(մանրամասնեք)`	10	10

Եթե Դուք ցանկանում եք ներդրում ունենալ կրթության որակի բարձրացման հարցում, ապա կարող եք թողնել Ձեր տվյալները հետագա հնարավոր համագործակցության նպատակով:

Անուն _____

Հեռ. _____

e-mail: _____

www.facebook.com/students.voice/

www.SV.am

Հ ա վ ե լ վ ա ծ 2. 1. Հ ե տ ա գ ո ս տ ու թ յ ա ն ք ն տր ա ն քի մ ա նր ա մ ա ս ն ն կ ա ր ա գ ր ու թ յ ու ն

Հետազոտության ընտրանքը կազմվել է ըստ Հայաստանի 3 խոշոր կենտրոնների բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների, որտեղ կենտրոնացած է ՀՀ ուսանողության 93%-ը:

Կիրառվել է բազմաստիճան հավանականային ընտրանք, որի յուրաքանչյուր աստիճանում՝ շերտավորված հավանականային ընտրանք, իսկ վերջին աստիճանում՝ քվոտային:

1-ին աստիճանում Երևանի, Գյումրիի և Վանաձորի ուսանողության թիվը սույն հետազոտության գլխավոր համախմբությունն է՝ բացառությամբ հեռակա ուսուցմամբ սովորող ուսանողների, քանի որ այնտեղ չի գործում կրեդիտային համակարգը, և 1-ին կուրսի ուսանողների (այս բացառման պատճառները երկուսն են՝ 2011թ. ՀՀ բուհեր ընդունվողների թիվը կտրուկ նվազել է՝ 1: 8¹⁰ հարաբերությամբ: Երկրորդ պատճառն այն է, որ առաջին կուրսի ուսանողը դեռ քիչ տեղեկացված է ընդհանուր համակարգից):

Ընտրանքային համախմբությունը հաշվարկվել է 95% ճշտությամբ (+4, -4) վստահության միջակայքով: Այսպիսով, երբ գլխավոր համախմբությունը՝ N=58088¹¹, ընտրանքային համախմբությունը լինում է n¹²=594 ուսանող: Սահմանային սխալը կազմել է ±4, 11:

Բազմաստիճան ընտրանքի հաջորդ աստիճանում տեղի է ունենում բուհերի շերտավորում. առանձնանում են երեք հիմնական շերտեր՝ պետական, ոչ պետական և միջպետական:

Ստորև նշված աղյուսակում ներկայացված է բուհերի բաշխվածությունն՝ ըստ քաղաքաների՝¹³

¹⁰2010/2011 թթ. տվյալներով ընդունվողների թիվը կազմում էր 26443 ուսանող, այնինչ այս տարի՝ 2340 ուսանող: Ստացվում է որ 2011/2012 թթ. բուհ ընդունվող ուսանողների թիվը կրճատվել է 2340/26443=1/8 հարաբերությամբ:

¹¹ Քաղաքների բուհերը, ուս. թվերը pdf 2009թ

$$n = \frac{z^2 s^2 N}{\Delta^2 N + z^2 s^2}$$

¹² Ընտրանքային համախմբության հաշվարկման բանաձևն է՝

¹³Իրականացվել է տրամաբանական ընտրանք, քանի որ փոքր թվերի դեպքում ընտրանքի տեսությունը օպտիմալ չէ: Յուրաքանչյուր քաղաքում յուրաքանչյուր տիպի ընտրությանը ցուցաբերվել է յուրահատուկ մոտեցում: Վերցնում ենք ամենափոքր հաճախականություն ունեցող կատեգորիան (այս դեպքում՝ միջպետական՝ 2, որը ամբողջի մեջ կազմում է 3%) և դա սահմանում ենք որպես ընտրանքի միավոր: Ստացվում է, որ ընտրվում է Երևանում 7 պետական (21%/3%), 4 ոչ պետական (54%/5%, այս պարագայում ընտրանքի միավորը 3%*73708/16906=5%, քանի որ 2010/2011 թթ. տվյալներով Երևանի պետական և ոչ պետական բուհերի ուսանողների հարաբերությունը 73708/16906 է: Այս մոտեցումը բացատրվում է նրանով, որ Երևանում ոչ պետական բուհերի թիվը զգալիորեն գերազանցում է պետական բուհերի թվին, սակայն պետականների ուսանողների թիվը զգալիորեն գերազանցում է պետականների ուսանողների թվին): Հաջորդ հաշվարկները արդեն տեղի են ունեցել ըստ արդեն որոշված ընտրանքային միավորի (n=0%/3%):

62/100%	Պետական			Ոչ պետական			Միջպետական			Ընդամենը
	N	%	n	N	%	N	N	%	n	
Երևան	13	21	7	33	54	4	2	3	2	13
Գյումրի	6	10	3	2	3	1				4
Վանաձոր	4	6	2	2	3	1				3
Ընդամենը	23	37	12	37	60	6	2	3	2	20

Որտեղ N-ը ընտրանքի տվյալ փուլում գլխավոր համախմբությունն է, n-ը ընտրանքային համախմբությունը, %-ը՝ տվյալ վանդակի թվի տոկոսն

Է ամբողջի մեջ:

Հավելված 2. 1-ում ներկայացված են գլխավոր համախմբության՝ երեք կենտրոնների բուհերը:

Այսպիսով բուհերի ընտրության հարցում հաշվի են առնվել հետևյալ չափանիշները՝

- Մարզը,
- Ստատուսը (պետական, ոչ պետական, միջպետական),
- Ուսանողների թիվը,
- Մասնագիտական ուղղվածությունը:

Ընտրված բուհերի ցուցակը ներկայացված է Հավելված 2. 2-ում:

Հարցումներն իրականացվել են անկետավորման մեթոդով: Բուհերի մեծ մաս այցելել է աշխատանքային թիմը, մյուս բուհերում հարցումներն իրականացրել են Students' Voice ցանցի անդամները: Ներկայացուցչականությունը առավել պահվել է գլխավոր համախմբության նկատմամբ: Ընտրանքը ներկայացուցչական չէ առանձին բուհերի համար:

Հավելված 2. 3-ում ներկայացված է հարցված ուսանողների թիվն՝ ըստ բուհերի:

Իսկ նախատեսված ընտրանքը՝ ըստ սեռի և մասնագիտական ուղղվածության, ներկայացված է Հավելված 2. 4-ում:

	Պետական		Ոչ պետական		Միջպետական	
Երևան	1	Երևանի պետական համալսարան	1	Երևանի «Անանիա Շիրակացի» միջազգային հարաբերությունների համալսարան	1	Հայաստանի Ամերիկյան համալսարան
	2	ՀՊՃՀ	2	«Ազպաթ-Վետերան» դատական փորձագիտական և հոգեբանության ինստիտուտ	1	Հայաստանում ֆրանսիական համալսարան
	3	ԵՃՇՊՀ	3	Ավանդական բժշկության համալսարան	2	Եվրոպական կրթական տարածաշրջանային ակադեմիա
	4	ՀՊՏՀ	4	Երևանի «Գալիք» համալսարան	3	Հայ-ռուսական սլավոնական
	5	Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարան	5	Գեղեցիկ արվեստների ազգային ակադեմիա		
	6	Եր՝անի Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվաբանական համալսարան	6	Երևանի «Գլաձոր» կառավարման համալսարան		
	7	Եր՝անի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիա	7	Գործնական հոգեբանության և սոցիոլոգիայի «Ուրարտու» համալսարան		
	8	ԵԳՊԱ				
	9	Եր՝անի թատրոնի ՝ կինոյի պետական ինստիտուտ	8	«ՅՈՒ ԷՍ Ի ԷԼ» համալսարան		
	10	Բժշկական				
	11	Ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտ	9	Երևանի էկոլոգիայի, տնտեսագիտության և իրավունքի հայկական ինստիտուտ		
	12	Հայաստանի պետական ագրարային համալսարան	10	Երևանի «Ինտերլինգվա» լեզվագիտական համալսարան		
	11		Երևանի կառավարման և ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների համալսարան			
	12		Երևանի գյուղատնտեսական համալսարան			
	13		Երևանի «Հայբուսակ» համալսարան			
	14		Երևանի Հայկական բժշկական ինստիտուտ			
	15		Երևանի «Հաշվապահության ուսուցման միջազգային կենտրոն» կրթական հիմնադրամ			
	16		Հեռուստատեսության և ռադիոյի ակադեմիա			
	17		Երևանի «Հյուսիսային համալսարան»			
	18		Երևանի «Հրայր Աճառյան» համալսարան			
	19		Երևանի հումանիտար ինստիտուտ			
	20		Երևանի «Մանց» համալսարան			
	21		«Մարտիզ» արտաքին տնտեսական կապերի համալսարան			
	22		Երևանի մենեջմենթի համալսարան			
	23		Երևանի «Մեսրոպ Մաշտոցի անվան» համալսարան			
	24		Եվրասիա միջազգային համալսարան			
	25		Երևանի մշակույթի համալսարան			
26	Մեհրաբյանի անվան բժշկական ինստիտուտ					
27	Մովսես Խորենացու անվան համալսարան					

		28	Երևանի «Սուրբ Թերեզայի անվան համալսարան»		
		29	Ավետիք Մկրտչյանի անվան տնտեսաիրավագիտական համալսարան		
		30	Տնտեսագիտության և կառավարման ինստիտուտ		
		31	Երևանի ֆինանսաբանկային և բորսայական համալսարան		
		32	Երևանի «ՄՖԲ» Ֆինանսական ակադեմիա		
		33	«Կովկասի ինստիտուտ» հիմնադրամ		
	Պետական		Ոչ պետական		Միջպետական
Գյումրի	1	ՀՊՀՀ Գյումրիի մասնաճյուղ	1	Գյումրիի «Պրոգրես» համալսարան	
	2	ԵՊՏՀ-ի Գյումրիի մասնաճյուղ	2	Գյումրիի «Իմաստասեր Անանիա Շիրակացի» համալսարան	
	3	Գյումրու Մ. Նալբանդյանի անվան պետական			
	4	ԵԳԱ Գյումրիի մասնաճյուղ			
	5	ԵԹԿԻ Գյումրիի մասնաճյուղ			
	6	ԵՊԿ Գյումրի(Կոնս)			
	Պետական		Ոչ պետական		Միջպետական
Վանաձոր	1	ՀԳԱ Վանաձորի մասնաճյուղ	1	«Ամիրդովլաթ Ամասիացի» բժշկական ինստիտուտ	
	2	ԵԹԿԻ Վանաձորի	2	Վանաձորի «Մխիթար Գոշ» միջազգային համալսարան	
	3	Վանաձորի Հ. Թումանյանի ան. մանկավարժական ինստիտուտ			
	4	ՀՊՀՀ Վանաձորի մասնաճյուղ			

Հավելված 2. 2. Բուհերի ընտրությունը՝ ըստ մարզերի և ըստ «պետական», «ոչ պետական».

«միջպետական» կարգավիճակի

Պետական		
Երևան	1	Երևանի Պետական համալսարան
	2	Հայաստանի պետական ագրարային համալսարան
	3	Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարան
	4	Երևանի թատրոնի և կինոյի պետական ինստիտուտ
	5	Ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտ
	6	Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարան
	7	Երևանի Մ. Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարան
Գյումրի	8	Երևանի գեղարվեստի պետական ակադեմիա Գյումրու մասնաճյուղ
	9	Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարան Գյումրու մասնաճյուղ
	10	ՀՊՃՀ Գյումրի
Վանաձոր	11	Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտ
	2	ԵԹԿԻ Վանաձոր¹⁴
Ոչ պետական		
Երևան	12	Հայկական բժշկական ինստիտուտ
	13	Երևանի "Հայբուսակ" համալսարան
	14	Երևանի «Ուրարտու» համալսարան
	15	Երևանի "Հյուսիսային համալսարան"
Գյումրի	1	Գյումրիի «Պրոգրես» համալսարան¹⁵
Վանաձոր	16	Վանաձորի «Մխիթար Գոշ»՝ հայ-ռուսական միջազգային համալսարանի
Միջպետական		
Երևան	17	Եվրոպական կրթական տարածաշրջանային ակադեմիա հիմնադրամ

¹⁴ Տվյալ բուհը դաշտային աշխատանքների նպատակահարմարության տեսանկյունից հանվել է, քանի որ ըստ ընտրանքի շատ քիչ ուսանող է եղել:

¹⁵ Տվյալ բուհը դաշտային աշխատանքների նպատակահարմարության տեսանկյունից նույնպես

հանվել է, քանի որ ըստ ընտրանքի շատ քիչ ուսանող է եղել:

Հավելված 2.3. Հարցված ուսանողների թիվը բուհերում

Բուհերի	Հարցված ուսանողների թիվ
Երևանի Պետական համալսարան	141
Հայաստանի պետական ագրարային համալսարան	30
Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարան	69
Երևանի թատրոնի և կինոյի պետական ինստիտուտ	6
Ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտ	20
Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարան	39
Երևանի Մ. Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարան	37
Երևանի գեղարվեստի պետական ակադեմիա Գյումրու մասնաճյուղ	10
"Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարան Գյումրու մասնաճյուղ"	15
ՀՊՃՀ Գյումրի	10
Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտ	66
Հայկական բժշկական ինստիտուտ	10
Երևանի "Հայբուսակ" համալսարան	64
Երևանի «Ուրարտու» համալսարան	3
Երևանի "Հյուսիսային համալսարան"	23
"Վանաձորի «Մխիթար Գոշ»՝ հայ-ռուսական միջազգային համալսարանի "	5
"Եվրոպական կրթական տարածաշրջանային ակադեմիա հիմնադրամ"	14
Չեն նշել բուհը	2
Ընդամենը	564

Հավելված 2.4. Ընտրանքով որոշված ուսանողների թվի բաշխումը՝ ըստ բուհերի, սեռի, կուրսի և մասնագիտական ուղղվածության¹⁶

Երևանի պետական համալսարան						Մասնագիտական ուղղվածություն	N
	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	Մագ I	Մագ II		
						Ֆիզիկամաթեմատիկական գիտություններ	2
Արական	20	19	20	9	8	Հումանիտար և սոցիալական	3
Իգական	19	20	20	8	8	Սպասարկման ոլորտ	1
Հայաստանի պետական ագրարային համալսարան						Մասնագիտական ուղղվածություն	N
	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	Մագ I	Մագ II		
						Տնտեսագիտություն և կառավարում	1
Արական	8	7	8			Սպասարկման ոլորտ	2
Իգական	7	8	7	1		Պարենային մթերքների և ապրանքների տեխնոլոգիա	2
Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարան						Մասնագիտական ուղղվածություն	N
	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	Մագ I	Մագ II		
						Տնտեսագիտություն և կառավարում	1
Արական	10	9	9	3	3		
Իգական	9	9	9	3	4		
Երևանի թատրոնի և կինոյի պետական ինստիտուտ						Մասնագիտական ուղղվածություն	N
	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	Մագ I	Մագ II		
						Մշակույթ և արվեստ	2
Արական	1	1	1	1			
Իգական	1	1	1				
Ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտ						Մասնագիտական ուղղվածություն	N
	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	Մագ I	Մագ II		
						Առողջապահություն	1
Արական	3	3	3	1			
Իգական	3	3	3		1		
ԻՍ. Արվանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարան						Մասնագիտական ուղղվածություն	N
	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	Մագ I	Մագ II		
						Հումանիտար և սոցիալական	1
Արական	12	11	12	3	4	Կրթություն և մանկավարժություն	4
Իգական	11	12	11	4	4	Մշակույթ և արվեստ	3
Երևանի Մ. Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարան						Մասնագիտական ուղղվածություն	N
	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	Մագ I	Մագ II		
						Առողջապահություն	2
Արական	6	5	5	2	1		
Իգական	5	6	5	1	1		
Հայկական բժշկական ինստիտուտ						Մասնագիտական ուղղվածություն	N
	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	Մագ I	Մագ II		
						Առողջապահություն	2
Արական	2	2	1	1			
Իգական	1	1	1		1		
Երևանի "Հայրուսակ" համալսարան						Մասնագիտական ուղղվածություն	N
	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	Մագ I	Մագ II		
Սեռ/կուրս						Հումանիտար և սոցիալական	2
Արական	10	11	11	2	1	Կրթություն և մանկավարժություն	1
Իգական	8	8	7	1	1	Առողջապահություն	1
Ուրարտու						Մասնագիտական ուղղվածություն	N

¹⁶ Հաշվարկները կատարվել են հիմնվելով պետական փաստաթղթերում նշված թվաքանակների

II կուրս		III կուրս	IV կուրս	Մագ I	Մագ II	Հումանիտար և սոցիալական	1
Արական	1			1			
Իգական		1					
Երևանի "Հյուսիսային համալսարան"						Մասնագիտական ուղղվածություն	N
II կուրս		III	IV	Մագ I	Մագ	Հումանիտար և սոցիալական	1
Արական	4	4	4		1	Տնտեսագիտություն և կառավարում	1
Իգական	3	3	3				
Եվրոպական կրթական տարածաշրջանային ակադեմիա հիմնադրամ						Մասնագիտական ուղղվածություն	N
II կուրս		III	IV	Մագ	Մագ	Ֆիզիկամաթեմատիկական գիտություններ	1
Արական	2	2	1	2		Հումանիտար և սոցիալական	1
Իգական	2	2	2		1		

Հավելված 3. Հարցաթերթի հարցերի ստացած պատասխանները
ներկայացնող աղյուսակները

Q1. Նշեք Ձեր բուհը		
	N	%
Երևանի Պետական համալսարան	141	25
Հայաստանի պետական ագրարային համալսարան	30	5,3
Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարան	69	12,2
Երևանի թատրոնի և կինոյի պետական ինստիտուտ	6	1,1
Ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտ	20	3,5
Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարան	39	6,9
Երևանի Մ. Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարան	37	6,6
Երևանի գեղարվեստի պետական ակադեմիա Գյումրու մասնաճյուղ	10	1,8
"Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարան Գյումրու մասնաճյուղ"	15	2,7
ՀՊՃՀ Գյումրի	10	1,8
Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտ	66	11,7
Հայկական բժշկական ինստիտուտ	10	1,8
Երեւանի "Հայրուսակ" համալսարան	64	11,3
Երևանի «Ուրարտու» համալսարան	3	0,5
Երեւանի "Հյուսիսային համալսարան"	23	4,1
"Վանաձորի «Մխիթար Գոշ»՝ հայ-ռուսական միջազգային համալսարանի "	5	0,9
"Եվրոպական կրթական տարածաշրջանային ակադեմիա հիմնադրամ"	14	2,5
Չեն նշել բուհը	2	0,4
Ընդամենը	564	100%

Q2. Մասնագիտական ուղղվածություն		
	N	%
Ֆիզիկամաթեմատիկական գիտություններ	80	14,2
Բնագիտական գիտություններ	4	,7
Հումանիտար գիտություններ	78	13,8
Սոցիալական գիտություններ	81	14,4
Կրթություն և մանկավարժություն	61	10,8
Առողջապահություն	87	15,4
Մշակույթ և արվեստ	18	3,2
Տնտեսագիտություն և կառավարում	68	12,1
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և տեղեկատվական անվտանգություն	11	2,0
Սպասարկման ոլորտ	22	3,9
Էներգետիկա, էներգետիկական մեքենաշինություն և էլեկտրոտեխնիկա	23	4,1
Էլեկտրոնային տեխնիկա, ռադիոտեխնիկա և կապ	12	2,1
Պարենային մթերքների և ապրանքների տեխնոլոգիա	11	2,0
Շինարարություն և ճարտարապետություն	6	1,1
Պատ. չկա	2	,4
Ընդամենը	564	100

Q3. Նշեք Ձեր կուրսը		
	N	%
II	191	33,9
III	172	30,5
IV	148	26,2
Մագ I	27	4,8
Մագ II	21	3,7
Պատ. չկա	5	,9
Ընդամենը	564	100

Q4. Նշեք Ձեր սեռը		
	N	%
Արական	275	48,8
Իգական	285	50,5
Պատ. չկա	4	,7
Ընդամենը	564	100

Q5. Ձեր բուհը՝		
	N	%
Պետական է	450	79,8
Միջպետական է	8	1,4
Ոչ պետական է	101	17,9
Պատ. չկա	5	,9
Ընդամենը	564	100

Q6. Ուսման մեջ առաջադիմությունը՝ ըստ Ձեր ստացած գնահատականների		
	N	%
Բավարար	93	16,5
Լավ	287	50,9
Գերազանց	162	28,7
Պատ. չկա	22	3,9
Ընդամենը	564	100

Q7. Ինչու եք որոշել բարձրագույն կրթություն ստանալ: Նշեք ամենակարևոր երեք պատճառները ¹⁷		
	N	%
Լավ մասնագետ դառնալու համար	490	31, 4%
Մասնագիտությամբ աշխատանք գտնելու համար	396	25, 4%
ՀՀ-ում բարձրագույն կրթությունը վստահելի է և որակյալ	118	7, 6%
Տվյալ բուհում սովորելը հնարավորություն է տալիս հետագայում մասնագիտությամբ աշխատանք գտնել	235	15%
Երբ բոլոր ընկերներդ բուհ են ընդունվում, դու էլ էլ պետք է ընդունվես	17	1, 1%
Ծնողների ցանկությամբ	43	2, 8%
Դիպլոմ ստանալու համար	110	7%
Բանակից խուսափելու համար	24	1, 5%
Նոր ծանոթություններ ձեռք բերելու համար	92	5, 9%
Այլ	37	2, 4%
Ընդամենը	1562	100%

Q8. Իսկ ինչու են հայ երիտասարդները ընդհանրապես ընդունվում բուհ: Նշեք ամենակարևոր երեք պատճառները:		
	N	%
Լավ մասնագետ դառնալու համար	138	9, 2%
Մասնագիտությամբ աշխատանք գտնելու համար	138	9, 2%
ՀՀ-ում բարձրագույն կրթությունը վստահելի է և որակյալ	47	3, 1%
Տվյալ բուհում սովորելը հնարավորություն է տալիս հետագայում մասնագիտությամբ աշխատանք գտնել	67	4, 5%
Երբ բոլոր ընկերներդ բուհ են ընդունվում, դու էլ էլ պետք է ընդունվես	208	13, 9%
Ծնողների ցանկությամբ	236	15, 8%
Դիպլոմ ստանալու համար	350	23, 4%
Բանակից խուսափելու համար	181	12, 1%
Նոր ծանոթություններ ձեռք բերելու համար	116	7, 8%
Այլ	14	, 9%
Ընդամենը	1495	100%

Q9. Ձեր բուհում ներդրվա՞ծ է կրեդիտային համակարգ		
	N	%
Այո	514	91, 1
Ոչ	30	5, 3
Պատ. չկա	20	3, 5
Ընդամենը	564	100

¹⁷ Q7 և Q8 հարցերը ենթադրում էին մեկից ավել պատասխաններ և համապատասխանաբար վերլուծվել են SPSS ծրագրի Multiple response ֆունկցիայի միջոցով

Q10. Ձեր կարծիքով ճիշտ որոշում էր անցնել կրեդիտային համակարգի		
	N	%
Այո	356	63, 1
Ոչ	111	19, 7
Տարբերություն չեմ տեսնում	79	14, 0
Պատ. չկա	18	3, 2
Ընդամենը	564	100

Q10. 1. Նշեք կրեդիտային համակարգի դրական կողմերը		
	N	%
Նպաստում է ուսանողների սովորելուն	66	16%
Նպաստում է գնահատման օբյեկտիվությանը	99	24%
Հեշտացնում է գահատական ստանալը	114	27, 6%
Դրական կողմեր չունի	23	5, 6%
Ռոտացիա, մրցակցություն	17	4, 1%
Ուսանողը ձգտում է բարձր գնահատականի	2	, 5%
Դրդում է ինքուրույնության	24	5, 8%
Ավելի մեծ, նոր հնարավորությունների ընձեռում	16	3, 9%
Տարբերություն չկա/մինչև է	1	, 2%
Այլ	26	6, 3%
Տեղեկացված չեմ, չգիտեմ	24	5, 8%
Ընդամենը	413	100%

Q10. 2. Նշեք կրեդիտային համակարգի բացասական կողմերը		
	N	%
Գնահատման համակարգը	97	37%
Համակարգը թերի է, պատրաստ չէ փոփոխություն	33	12, 6%
Շատ են	17	6, 5%
Կրթության որակի անկում	16	6, 1%
Այլ	9	3, 4%
Բացասական կողմեր չկան	36	13, 7%
Մեծ մրցակցություն է առաջացնում	9	3, 4%
Քննությունների հետ կապված խնդիրներ	16	6, 1%
Ժամանակը կարճ է	2	0, 8%
Փոխհարաբերություններ	3	1, 1%
Չգիտեմ/Դ. Պ	24	9, 2%
Ընդամենը	262	100%

Q11. Իսկ ի՞նչ է Ձեր կարծիքով կրեդիտային համակարգը		
	N	%
Գնահատման սանդղակ	112	36, 8%
Կրեդիտային համակարգի մասնավոր սահմանում	30	9, 9%
Անկայուն կրթական համակարգ, անիմաստ	10	3, 3%
Ուսանողի համար հեշտ, սակայն բթացնող համակարգ	8	2, 6%
Կրթական մեթոդ	10	3, 3%
Ուսուցումը կարգավորող մոտեցում, ուսմանը նպաստող նոր մեթոդ	17	5, 6%
Նպաստում է ուսանողի սովորելուն	17	5, 6%
Չգիտեմ	65	21, 4%
Ընդամենը	304	100%

Q12. Որքանով եք դուք բավարարված բուհում Ձեզ տրամադրվող տեղեկատվությամբ: Գնահատեք 0-4 բալանոց սանդղակով, որտեղ 0=նշված հարցի վերաբերյալ տեղեկատվություն չեմ ստանում; 1=ընդհանրապես բավարարված չեմ, 4=լիովին բավարարված եմ:

Q12. 1. Ձեզ դասավանդվող յուրաքանչյուր առարկայի նկարագրությունը		
	N	%
Նշված հարցի վերաբերյալ տեղեկատվություն չեմ ստանում	1	0, 2
Ընդհանրապես բավարարված չեմ	34	6, 0
Ավելի շուտ բավարարված չեմ	128	22, 7
Ավելի շուտ բավարարված եմ	219	38, 8
Լիովին բավարարված եմ	165	29, 3
Պատ. չկա	17	3, 0
Ընդամենը	564	100

Q12. 2. Գնահատման չափանիշները և ընթացակարգերը յուր. Առարկայի համար		
	N	%
Նշված հարցի վերաբերյալ տեղեկատվություն չեմ ստանում	5	0, 9
Ընդհանրապես բավարարված չեմ	46	8, 2
Ավելի շուտ բավարարված չեմ	102	18, 1
Ավելի շուտ բավարարված եմ	219	38, 8
Լիովին բավարարված եմ	171	30, 3
Պատ. չկա	21	3, 7
Ընդամենը	564	100

Q12. 3. Ուսանողի իրավունքների և պարտականությունների մասին		
	N	%
Նշված հարցի վերաբերյալ տեղեկատվություն չեմ ստանում	20	3, 5
Ընդհանրապես բավարարված չեմ	65	11, 5
Ավելի շուտ բավարարված չեմ	140	24, 8
Ավելի շուտ բավարարված եմ	162	28, 7
Լիովին բավարարված եմ	165	29, 3
Պատ. չկա	12	2, 1
Ընդամենը	564	100

Q12. 4. Կրեդիտներ հավաքելու պայմանների մասին		
	N	%
Նշված հարցի վերաբերյալ տեղեկատվություն չեմ ստանում	58	10, 3
Ընդհանրապես բավարարված չեմ	40	7, 1
Ավելի շուտ բավարարված չեմ	93	16, 5
Ավելի շուտ բավարարված եմ	132	23, 4
Լիովին բավարարված եմ	206	36, 5
Պատ. չկա	35	6, 2
Ընդամենը	564	100

Q12. 5. Կրեդիտների օգտագործման մասին (կուտակման, փոխանցման մասին)		
	N	%
Նշված հարցի վերաբերյալ տեղեկատվություն չեմ ստանում	75	13, 3
Ընդհանրապես բավարարված չեմ	66	11, 7
Ավելի շուտ բավարարված չեմ	99	17, 6
Ավելի շուտ բավարարված եմ	120	21, 3
Լիովին բավարարված եմ	156	27, 7
Պատ. չկա	48	8, 5
Ընդամենը	564	100

Q12. 6. Արտասահմանում ուսումը շարունակելու հնարավորությունների մասին		
	N	%
Նշված հարցի վերաբերյալ տեղեկատվություն չեմ ստանում	119	21, 1
Ընդհանրապես բավարարված չեմ	116	20, 6
Ավելի շուտ բավարարված չեմ	115	20, 4
Ավելի շուտ բավարարված եմ	98	17, 4
Լիովին բավարարված եմ	95	16, 8
Պատ. չկա	21	3, 7
Ընդամենը	564	100

Q12. 7. Բուհից բուհ տեղափոխվելու մասին		
	N	%
Նշված հարցի վերաբերյալ տեղեկատվություն չեմ ստանում	127	22, 5
Ընդհանրապես բավարարված չեմ	109	19, 3
Ավելի շուտ բավարարված չեմ	109	19, 3
Ավելի շուտ բավարարված եմ	107	19, 0
Լիովին բավարարված եմ	96	17, 0
Պատ. չկա	16	2, 8
Ընդամենը	564	100

Q12. 8. Ֆակուլտետից ֆակուլտետ տեղափոխվելու մասին		
	N	%
Նշված հարցի վերաբերյալ տեղեկատվություն չեմ ստանում	84	14, 9
Ընդհանրապես բավարարված չեմ	89	15, 8
Ավելի շուտ բավարարված չեմ	114	20, 2
Ավելի շուտ բավարարված եմ	117	20, 7
Լիովին բավարարված եմ	136	24, 1
Պատ. չկա	24	4, 3
Ընդամենը	564	100

Q13. Ինչպե՞ս են Ձեր բուհի դասախոսները գնահատում ուսանողներին:		
	N	%
Լիովին սուբյեկտիվ	46	8, 2
Ավելի շուտ սուբյեկտիվ	161	28, 5
Ավելի շուտ օբյեկտիվ	264	46, 8
Լիովին օբյեկտիվ	69	12, 2
Պատ. չկա	24	4, 3
Ընդամենը	564	100

Q14. Ձեր կարծիքով որքանով է վերջնական գնահատականի վրա ազդում՝

Q14. 1. Ուսանողի գիտելիքները		
	N	%
Ընդհանրապես չի ազդում	8	1, 4
2		
3	6	1, 1
4	11	2, 0
5	18	3, 2
6	15	2, 7
7	44	7, 8
8	79	14, 0
9	107	19, 0
Մեծապես ազդում է	270	47, 9
Պատ. չկա	6	1, 1
Ընդամենը	564	100

Q14. 2. Գիտելիքը կիրառելու կարողությունները		
	N	%
Ընդհանրապես չի ազդում	5	, 9
2	4	, 7
3	10	1, 8
4	14	2, 5
5	27	4, 8
6	25	4, 4
7	36	6, 4
8	80	14, 2
9	124	22, 0
Մեծապես ազդում է	228	40, 4
Պատ. չկա	11	2, 0
Ընդամենը	564	100

Q14. 3. Ինքնուրույն աշխատանքը		
	N	%
Ընդհանրապես չի ազդում	19	3, 4
2	6	1, 1
3	13	2, 3
4	11	2, 0
5	49	8, 7
6	25	4, 4
7	42	7, 4
8	107	19, 0
9	111	19, 7
Մեծապես ազդում է	171	30, 3
Պատ. չկա	10	1, 8
Ընդամենը	564	100

Q14. 4. Ուսանողի ձգտումը ուսման նկատմամբ		
	N	%
Ընդհանրապես չի ազդում	16	2, 8
2	4	0, 7
3	19	3, 4
4	11	2, 0
5	49	8, 7
6	44	7, 8
7	59	10, 5
8	72	12, 8
9	90	16, 0
Մեծապես ազդում է	182	32, 3
Պատ. չկա	18	3, 2
Ընդամենը	564	100

Q14. 5. Ուսանողի պահվածքը/վարքը դասի ժամանակ		
	N	%
Ընդհանրապես չի ազդում	21	3, 7
2	14	2, 5
3	26	4, 6
4	22	3, 9
5	59	10, 5
6	47	8, 3
7	58	10, 3
8	87	15, 4
9	66	11, 7
Մեծապես ազդում է	154	27, 3
Պատ. չկա	10	1, 8
Ընդամենը	564	100

Q14. 6. Ուսանողի հաճախումները դասերին		
	N	%
Ընդհանրապես չի ազդում	17	3, 0
2	9	1, 6
3	15	2, 7
4	27	4, 8
5	44	7, 8
6	36	6, 4
7	64	11, 3
8	74	13, 1
9	101	17, 9
Մեծապես ազդում է	163	28, 9
Պատ. չկա	14	2, 5
Ընդամենը	564	100

Q14. 7. Ուսանողի նկատմամբ դասախոսի անձնական վերաբերմունքը		
	N	%
Ընդհանրապես չի ազդում	39	6,9
2	13	2,3
3	12	2,1
4	24	4,3
5	50	8,9
6	50	8,9
7	51	9,0
8	75	13,3
9	86	15,2
Մեծապես ազդում է	150	26,6
Պատ. չկա	14	2,5
Ընդամենը	564	100

Q14. 8. Ուսանողի արտաքին տեսքը		
	N	%
Ընդհանրապես չի ազդում	162	28,7
2	33	5,9
3	52	9,2
4	46	8,2
5	54	9,6
6	34	6,0
7	38	6,7
8	33	5,9
9	37	6,6
Մեծապես ազդում է	62	11,0
Պատ. չկա	13	2,3
Ընդամենը	564	100

Q14. 9. Ուսանողի ծանոթը		
	N	%
Ընդհանրապես չի ազդում	115	20,4
2	17	3,0
3	22	3,9
4	30	5,3
5	49	8,7
6	29	5,1
7	34	6,0
8	55	9,8
9	54	9,6
Մեծապես ազդում է	144	25,5
Պատ. չկա	15	2,7
Ընդամենը	564	100

Q14. 10. Ծնողների դիրքը		
	N	%
Ընդհանրապես չի ազդում	130	23, 0
2	24	4, 3
3	17	3, 0
4	30	5, 3
5	44	7, 8
6	33	5, 9
7	32	5, 7
8	54	9, 6
9	60	10, 6
Մեծապես ազդում է	130	23, 0
Պատ. չկա	10	1, 8
Ընդամենը	564	100

Q14. 11. Կաշառքը		
	N	%
Ընդհանրապես չի ազդում	165	29, 3
2	36	6, 4
3	24	4, 3
4	27	4, 8
5	44	7, 8
6	24	4, 3
7	30	5, 3
8	27	4, 8
9	33	5, 9
Մեծապես ազդում է	138	24, 5
Պատ. չկա	16	2, 8
Ընդամենը	564	100

Q15. Յուրաքանչյուր տողի աջ և ձախ կողմերում նշված տարբերակներից որին է ավելի մոտ այն իրավիճակը, որն առկա է Ձեր դասընթացների ժամանակ:																		
<p>1. Ուսանողը դասի ժամանակ ՄԻԱՅՆ լսում է դասը և գրում լեկցիա</p>	<table border="1"> <tr><th>Rating</th><td>-3</td><td>-2</td><td>-1</td><td>0</td><td>1</td><td>2</td><td>3</td></tr> <tr><th>Percentage</th><td>12,5</td><td>15,7</td><td>16,6</td><td>20,8</td><td>12,2</td><td>11,4</td><td>10,7</td></tr> </table>	Rating	-3	-2	-1	0	1	2	3	Percentage	12,5	15,7	16,6	20,8	12,2	11,4	10,7	<p>1. Ուսանողը նախօրոք պատրաստ գալիս է դասին և քննարկումների արդյունքում է եզրահանգումներ անում</p>
Rating	-3	-2	-1	0	1	2	3											
Percentage	12,5	15,7	16,6	20,8	12,2	11,4	10,7											
<p>2. Ուսանողը դասի ժամանակ ցուցաբերում է ՄԻԱՅՆ ֆիզիկական ներկայություն</p>	<table border="1"> <tr><th>Rating</th><td>-3</td><td>-2</td><td>-1</td><td>0</td><td>1</td><td>2</td><td>3</td></tr> <tr><th>Percentage</th><td>6,5</td><td>9,6</td><td>16,1</td><td>11,9</td><td>19,1</td><td>22,4</td><td>14,4</td></tr> </table>	Rating	-3	-2	-1	0	1	2	3	Percentage	6,5	9,6	16,1	11,9	19,1	22,4	14,4	<p>2. Ուսանողը դասի ժամանակ ակտիվ մասնակցում է քննարկվող հարցին</p>
Rating	-3	-2	-1	0	1	2	3											
Percentage	6,5	9,6	16,1	11,9	19,1	22,4	14,4											
<p>3. Դասավանդվող նյութը հնացած է՝ գործնականում ոչ կիրառելի</p>	<table border="1"> <tr><th>Rating</th><td>-3</td><td>-2</td><td>-1</td><td>0</td><td>1</td><td>2</td><td>3</td></tr> <tr><th>Percentage</th><td>8,8</td><td>9,5</td><td>9,3</td><td>16,0</td><td>16,8</td><td>19,0</td><td>20,7</td></tr> </table>	Rating	-3	-2	-1	0	1	2	3	Percentage	8,8	9,5	9,3	16,0	16,8	19,0	20,7	<p>3. Դասավանդվող նյութը կիրառական է գործնականում և արդիական այսօր</p>
Rating	-3	-2	-1	0	1	2	3											
Percentage	8,8	9,5	9,3	16,0	16,8	19,0	20,7											
<p>4. Դասախոսը միայն տեղեկատվություն է փոխանցում</p>	<table border="1"> <tr><th>Rating</th><td>-3</td><td>-2</td><td>-1</td><td>0</td><td>1</td><td>2</td><td>3</td></tr> <tr><th>Percentage</th><td>8,1</td><td>5,9</td><td>11,5</td><td>13,1</td><td>16,8</td><td>23,5</td><td>21,1</td></tr> </table>	Rating	-3	-2	-1	0	1	2	3	Percentage	8,1	5,9	11,5	13,1	16,8	23,5	21,1	<p>4. Դասախոսը ուղղորդում է և խրախուսում ուսանողին սովորել նաև ինքնուրույն</p>
Rating	-3	-2	-1	0	1	2	3											
Percentage	8,1	5,9	11,5	13,1	16,8	23,5	21,1											
<p>5. Ուսանողը գնահատվում է դասի վերաբարտադրության համար</p>	<table border="1"> <tr><th>Rating</th><td>-3</td><td>-2</td><td>-1</td><td>0</td><td>1</td><td>2</td><td>3</td></tr> <tr><th>Percentage</th><td>9,7</td><td>10,7</td><td>11,0</td><td>20,6</td><td>15,0</td><td>18,1</td><td>15,0</td></tr> </table>	Rating	-3	-2	-1	0	1	2	3	Percentage	9,7	10,7	11,0	20,6	15,0	18,1	15,0	<p>5. Ուսանողը գնահատվում է վերլուծական, ստեղծագործական աշխատանքի համար</p>
Rating	-3	-2	-1	0	1	2	3											
Percentage	9,7	10,7	11,0	20,6	15,0	18,1	15,0											
<p>6. Գնահատումը հանդես է գալիս որպես միայն գնահատական ստանալու միջոց</p>	<table border="1"> <tr><th>Rating</th><td>-3</td><td>-2</td><td>-1</td><td>0</td><td>1</td><td>2</td><td>3</td></tr> <tr><th>Percentage</th><td>14,9</td><td>12,8</td><td>13,4</td><td>14,7</td><td>17,5</td><td>12,8</td><td>13,8</td></tr> </table>	Rating	-3	-2	-1	0	1	2	3	Percentage	14,9	12,8	13,4	14,7	17,5	12,8	13,8	<p>6. Գնահատումը ուսանողի համար թույլ կողմերը պարզելու, գիտելիքի և կարողությունների ձևավորման միջոց է</p>
Rating	-3	-2	-1	0	1	2	3											
Percentage	14,9	12,8	13,4	14,7	17,5	12,8	13,8											
<p>7. Գնահատումը դասախոսի համար ուսանողին վերաբերող միջոց է</p>	<table border="1"> <tr><th>Rating</th><td>-3</td><td>-2</td><td>-1</td><td>0</td><td>1</td><td>2</td><td>3</td></tr> <tr><th>Percentage</th><td>8,6</td><td>11,2</td><td>12,0</td><td>19,3</td><td>17,0</td><td>14,6</td><td>17,4</td></tr> </table>	Rating	-3	-2	-1	0	1	2	3	Percentage	8,6	11,2	12,0	19,3	17,0	14,6	17,4	<p>7. Գնահատումը դասախոսի համար ուսանողի մոտ գիտելիքի և վերաբերող միջոց է</p>
Rating	-3	-2	-1	0	1	2	3											
Percentage	8,6	11,2	12,0	19,3	17,0	14,6	17,4											

<p>8. Դասախոսի կարծիքը ուսանողի գիտելիքների և կարողությունների մասին ստեղծվում է ՄԻԱՅՆ քննությունների ժամանակ</p>		<p>8. Դասախոսի կարծիքը ձևավորվում է ուսումնական գործընթացում ընթացիկ աշխատանքների ժամանակ</p>
<p>9. Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների պատճառով ուսանողները <u>մեկնուացված են</u> միայնցից</p>		<p>9. Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների շնորհիվ լսարանում ուսանողները <u>համագործակցում են</u></p>
<p>10. Դասախոսը իր գիտելիքները և տեսանկյունը պարտադրում ուսանողին</p>		<p>10. Դասախոսը և ուսանողը միասին համագործակցում են</p>

Գնահատեք, թե ստորև նշված մեթոդները որքան հաճախ են օգտագործվում ձեր դասախոսների կողմից (Q16) և որքանով են արդյունավետ ձեզ համար (Q17): Գնահատեք 1-4 բալանոց սանդղակով, որտեղ 1= ընդհանրապես չի օգտագործում/արդյունավետ չէ, 4=շատ հաճախ է օգտագործվում/շատ արդյունավետ է:

Q16, Q17_1. . Գրավոր դասախոսություն (լեկցիա)					
Որքանով է արդյունավետ	Որքան հաճախ է կիրառվում				Ընդամենը
	Ընդհանրապես չի օգտագործվում	Հազվադեպ է օգտագործվում	Երբեմն օգտագործվում է	Հաճախ է օգտագործվում	
Ընդհանրապես արդյունավետ չէ	58,3%	21,4%	9,7%	9,6%	14%
Ավելի շուտ չի արդյունավետ չէ	25%	40,8%	27,3%	9,6%	22%
Ավելի շուտ արդյունավետ է	4,2%	24,5%	30,1%	23%	24,8%
Լիովին արդյունավետ է	12,5%	13,3%	33%	57,8%	39,2%
Ընդամենը	100%	100%	100%	100%	100%

Q16, Q17_2. Քննարկումներ					
Որքանով է արդյունավետ	Որքան հաճախ է կիրառվում				Ընդամենը
	Ընդհանրապես չի օգտագործվում	Հազվադեպ է օգտագործվում	Երբեմն օգտագործվում է	Հաճախ է օգտագործվում	
Ընդհանրապես արդյունավետ չէ	42,1%	1,9%	1,4%	1%	2,8%
Ավելի շուտ չի արդյունավետ չէ	5,3%	24,3%	5,3%	2%	7,9%
Ավելի շուտ արդյունավետ է	15,8%	33,6%	33,8%	10%	24,2%
Լիովին արդյունավետ է	36,8%	40,2%	59,4%	87%	65,1%
Ընդամենը	100%	100%	100%	100%	100%

Q16, Q17_3. Դերային խաղ					
Որքանո՞վ է արդյունավետ	Որքա՞ն հաճախ է կիրառվում				Ընդամենը
	Ընդհանրապես չի օգտագործվում	Հազվադեպ է օգտագործվում	Երբեմն օգտագործվում է	Հաճախ է օգտագործվում	
Ընդհանրապես արդյունավետ չէ	52,1%	8,3%		3,8%	27,1%
Ավելի շուտ չի արդյունավետ չէ	19,8%	38,6%	16,5%	9,4%	23%
Ավելի շուտ արդյունավետ է	14%	28,8%	51,8%	7,5%	23,4%
Լիովին արդյունավետ է	14%	24,2%	31,8%	79,2%	26,4%
Ընդամենը	100%	100%	100%	100%	100%

Q16, Q17_4. Դեպքի ուսումնասիրություն					
Որքանո՞վ է արդյունավետ	Որքա՞ն հաճախ է կիրառվում				Ընդամենը
	Ընդհանրապես չի օգտագործվում	Հազվադեպ է օգտագործվում	Երբեմն օգտագործվում է	Հաճախ է օգտագործվում	
Ընդհանրապես արդյունավետ չէ	46,7%	5,7%	2,5%	1,7%	11,1%
Ավելի շուտ չի արդյունավետ չէ	8,7%	28%	8,9%	4,3%	13,6%
Ավելի շուտ արդյունավետ է	19,6%	35%	44,9%	7,8%	29,3%
Լիովին արդյունավետ է	25%	31,2%	43,7%	86,2%	46,1%
Ընդամենը	100%	100%	100%	100%	100%

Q16, Q17_5. Խմբային/թիմային աշխատանք					
Որքանո՞վ է արդյունավետ	Որքա՞ն հաճախ է կիրառվում				Ընդամենը
	Ընդհանրապես չի օգտագործվում	Հազվադեպ է օգտագործվում	Երբեմն օգտագործվում է	Հաճախ է օգտագործվում	
Ընդհանրապես արդյունավետ չէ	43,5%	7,2%	2,1%	2,7%	10,9%
Ավելի շուտ չի արդյունավետ չէ	9,8%	21,6%	12,5%	7,5%	13,1%
Ավելի շուտ արդյունավետ է	14,1%	36,7%	38,2%	11,6%	26,1%
Լիովին արդյունավետ է	32,6%	34,5%	47,2%	78,1%	49,9%
Ընդամենը	100%	100%	100%	100%	100%

Q16, Q17_6. Ուսանողի հնքնություն աշխատանք					
Որքանո՞վ է արդյունավետ	Որքա՞ն հաճախ է կիրառվում				Ընդամենը
	Ընդհանրապես չի օգտագործվում	Հազվադեպ է օգտագործվում	Երբեմն օգտագործվում է	Հաճախ է օգտագործվում	
Ընդհանրապես արդյունավետ չէ	32,1%	3,4%	3%	1,3%	5,3%
Ավելի շուտ չի արդյունավետ չէ	17%	24,1%	12,1%	3,1%	10,8%
Ավելի շուտ արդյունավետ է	13,2%	42,5%	47,3%	8,5%	26,7%
Լիովին արդյունավետ է	37,7%	29,9%	37,6%	87%	57,2%
Ընդամենը	100%	100%	100%	100%	100%

Q18. Եթե դուք հնարավորություն ունենայիք ընտրելու ստորև նշվածներից մեկը, ապա որը կընտրեիք		
	N	%
Ծրագրով նախատեսվածից ավելի կարճ ժամանակում դիպլոմ ստանալ	34	6
Ծրագրով նախատեսվածից ավելի շատ տեսական գիտելիքներ ստանալ	41	7,3
Ծրագրով նախատեսվածից ավելի շատ պրակտիկ գիտելիքներ ստանալ	370	65,6
Այլ պատասխան	8	1
Ծրագրով նախատեսված ժամանակը բավարար է	48	8,5
Պատ. չկա	63	11,2
Ընդամենը	564	100

«Q18. 1. Ինչու՞» հարցի պատասխանները այն ուսանողների համար, ովքեր Q18-ում պատասխանել են՝ «Ծրագրով նախատեսվածից ավելի կարճ ժամանակում դիպլոմ ստանալ»

Q18. 1. Ինչու՞ (Ծրագրով նախատեսվածից ավելի կարճ ժամանակում դիպլոմ ստանալ)		
	N	%
Գիտելիքների հարստացման ու ամրապնդման համար	3	8,8
Աշխատանքի ընդունվելու և կիրառելու համար	1	2,9
Քանի որ քիչ են տրամադրում	3	8,8
Քանի որ շատ են տրամադրում	7	20,6
Այլ	5	14,7
Պատ. չկա	15	44,1
Ընդամենը	34	100,0

«Q18. 1. Ինչու՞» հարցի պատասխանները այն ուսանողների համար, ովքեր Q18-ում պատասխանել են՝ «Ծրագրով նախատեսվածից ավելի շատ տեսական գիտելիքներ ստանալ»

Q18. 1. Ինչու՞ (Ծրագրով նախատեսվածից ավելի շատ տեսական գիտելիքներ ստանալ)		
	N	%
Գիտելիքների հարստացման ու ամրապնդման համար	4	9,8
Աշխատանքի ընդունվելու և կիրառելու համար	8	19,5
Քանի որ քիչ են տրամադրում	11	26,8
Լավ մասնագետ դառնալու համար	6	14,6
Քանի որ առավել կարևոր է	1	2,4
Քանի որ շատ են տրամադրում	1	2,4
Պատ. չկա	10	24,4
Ընդամենը	41	100,0

«Q18. 1. Ինչու՞» հարցի պատասխանները այն ուսանողների համար, ովքեր Q18-ում պատասխանել են՝ «Ծրագրով նախատեսվածից ավելի շատ պրակտիկ գիտելիքներ ստանալ»

Q18. 1. Ինչու՞ (Ծրագրով նախատեսվածից ավելի շատ պրակտիկ գիտելիքներ ստանալ)		
	N	%
Գիտելիքների հարստացման ու ամրապնդման համար	44	11, 9
Աշխատանքի ընդունվելու և կիրառելու համար	150	40, 5
Քանի որ քիչ են տրամադրում	20	5, 4
Լավ մասնագետ դառնալու համար	45	12, 2
Քանի որ առավել կարևոր է	18	4, 9
Հետաքրքիր և հեշտ է սովորելու համար	3	, 8
Ավելի արդյունավետ է ստանալ դա	6	1, 6
Այլ	4	1, 0
Պատ. չկա	80	21, 6
Ընդամենը	370	100, 0

Q21. Ստորև նշված գործոններից յուրաքանչյուրը որքանո՞վ է նպաստում Ձեր սովորելուն:

Q21. 1. Դասախոսի մատուցած նյութի բովանդակությունը և արդիականությունը		
	N	%
Ընդհանրապես չի դրդում	16	2, 8
Մասամբ չի դրդում	53	9, 4
Մասամբ դրդում է	186	33
Մեծապես դրդում է	288	51, 1
Պատ. չկա	21	3, 7
Ընդամենը	564	100

Q21. 2. Դասախոսի՝ նյութը մատուցելու մեթոդը/ները		
	N	%
Ընդհանրապես չի դրդում	10	1, 8
Մասամբ չի դրդում	61	10, 8
Մասամբ դրդում է	155	27, 5
Մեծապես դրդում է	311	55, 1
Պատ. չկա	27	4, 8
Ընդամենը	564	100

Q21. 3. Դասախոսի վերաբերմունքը ուսանողի նկատմամբ ուսման ընթացքում		
	N	%
Ընդհանրապես չի դրդում	16	2, 8
Մասամբ չի դրդում	88	15, 6
Մասամբ դրդում է	170	30, 1
Մեծապես դրդում է	266	47, 2
Պատ. չկա	24	4, 3

Ընդամենը	564	100
----------	-----	-----

Q21. 4. Դասախոսի վերաբերմունքը անձամբ Ձեր (հարցվող ուսանողի) նկատմամբ		
	N	%
Ընդհանրապես չի դրդում	32	5,7
Մասամբ չի դրդում	86	15,2
Մասամբ դրդում է	160	28,4
Մեծապես դրդում է	261	46,3
Պատ. չկա	25	4,4
Ընդամենը	564	100

Q21. 5. Դասախոսի անձնային-մարդկային որակները		
	N	%
Ընդհանրապես չի դրդում	25	4,4
Մասամբ չի դրդում	85	15,1
Մասամբ դրդում է	164	29,1
Մեծապես դրդում է	262	46,5
Պատ. չկա	28	5
Ընդամենը	564	100

Q21. 6. Դասախոսի գնահատելու մոտեցումները		
	N	%
Ընդհանրապես չի դրդում	25	4,4
Մասամբ չի դրդում	75	13,3
Մասամբ դրդում է	133	23,6
Մեծապես դրդում է	145	25,7
Պատ. չկա	185	32,8
Ընդամենը	564	100

Q21. 7. Ձեր խմբի ուսանողների հետ հարաբերությունները		
	N	%
Ընդհանրապես չի դրդում	61	10,8
Մասամբ չի դրդում	105	18,6
Մասամբ դրդում է	172	30,5
Մեծապես դրդում է	200	35,5
Պատ. չկա	26	4,6
Ընդամենը	564	100

Q21. 8. Լսարանի գույքային հագեցվածությունը (գրատախտակ, սեղան, աթոռ և այլն)		
	N	%
Ընդհանրապես չի դրդում	98	17,4
Մասամբ չի դրդում	125	22,2
Մասամբ դրդում է	157	27,8
Մեծապես դրդում է	156	27,7
Պատ. չկա	28	5
Ընդամենը	564	100

Q21. Ֆակուլտետի տեխնիկական հագեցվածությունը (համակարգիչ, print, xerox, scan. . .)		
	N	%
Ընդհանրապես չի դրդում	90	16
Մասամբ չի դրդում	123	21, 8
Մասամբ դրդում է	127	22, 5
Մեծապես դրդում է	200	35, 5
Պատ. չկա	24	4, 3
Ընդամենը	564	100

Q22. Բուհ ընդունվելուց հետո ինչ տեղի ունեցավ Ձեր սովորելու ցանկության հետ		
	N	%
Սովորելու ցանկությունը զգալիորեն նվազեց	60	10, 6%
Սովորելու ցանկությունը քիչ թե շատ նվազեց	83	14, 7%
Ոչ մի փոփոխություն տեղի չունեցավ	77	13, 7%
Սովորելու ցանկությունը քիչ թե շատ մեծացավ	144	25, 5%
Սովորելու ցանկությունը զգալիորեն մեծացավ	170	30, 1%
Այլ	1	0, 2%
Պատ. չկա	29	5, 1%
Ընդամենը	564	100%

Q23. Սովորելու ցանկության նվազման պատճառը		
	N	%
Դասախոսների սուբյեկտիվ գնահատումը	87	23, 1%
Կուրսի ուսանողների իմիջիայլոց վերաբերմունքը սովորելու նկատմամբ	82	21, 8%
Ինձ նշանակած գնահատականը լիովին չի արտահայտում իմ գիտելիքները	55	14, 6%
Անիմաստ է լավ սովորելը, քանի որ առանց փողի-ծանոթի չեն նշանակում բարձր գնահատական	36	9, 5%
Զուգահեռ աշխատում եմ, չեմ հասցնում	56	14, 9%
Այլ	61	16, 2%
Ընդամենը	377	100%

Q24. Որ կուրսում է նվազել Ձեր սովորելու ցանկությունը¹⁸

Որ կուրսում է նվազել Ձեր սովորելու ցանկությունը. II կուրս		
Ցանկության նվազման կուրսը	N	%
I	22	11, 5
II	46	24, 1
Պատ. չկա	123	64, 4
Ընդամենը	191	100

¹⁸ Պատասխանները ներկայացված են յուրաքանչյուր կուրսի ուսանողների համար առանձին աղյուսակների տեսքով

Որ կուրսում է նվազել Ձեր սովորելու ցանկությունը. III կուրս		
Ցանկության նվազման կուրսը	N	%
I	29	16,9
II	38	22,1
III	14	8,1
Պատ. չկա	91	52,9
Ընդամենը	172	100

Որ կուրսում է նվազել Ձեր սովորելու ցանկությունը. IV կուրս		
Ցանկության նվազման կուրսը	N	%
I	26	17,6
II	24	16,2
III	20	13,5
IV	8	5,4
Պատ. չկա	70	47,3
Ընդամենը	148	100

Որ կուրսում է նվազել Ձեր սովորելու ցանկությունը. Մագիստրատուրա I		
Ցանկության նվազման կուրսը	N	%
I	4	14,8
II	2	7,4
III	1	3,7
IV	3	11,1
Մագ I	2	7,4
Պատ. չկա	15	55,6
Ընդամենը	27	100

Որ կուրսում է նվազել Ձեր սովորելու ցանկությունը. Մագիստրատուրա II		
Ցանկության նվազման կուրսը	N	%
I	2	9,5
III	1	4,8
Մագ I	1	4,8
Մագ II	1	4,8
Պատ. չկա	16	76,2
Ընդամենը	21	100

Q25. Ներկայումս որքանով են արդարացել Ձեր սպասելիքները ստորև նշվածներից բուն ընդունվելուց հետո. գնահատեք 1-4 բալանոց սանդղակով, որտեղ 1=ընդհանրապես չեն արդարացել, 4=լիովին արդարացել են:

Q25. 1. Դասախոսների կողմից մատուցված նյութից		
	N	%
Ընդհանրապես չարդարացան	25	4,4
Ավելի շուտ չարդարացան	120	21,3
Ավելի շուտ արդարացան	252	44,7
Լիովին արդարացան	140	24,8
Պատ. չկա	27	4,8
Ընդամենը	564	100

Q25. 2. Դասավանդման մեթոդներից		
	N	%
Ընդհանրապես չարդարացան	34	6
Ավելի շուտ չարդարացան	157	27, 8
Ավելի շուտ արդարացան	228	40, 4
Լիովին արդարացան	115	20, 4
Պատ. չկա	30	5, 3
Ընդամենը	564	100

Q25. 3. Առարկայական ծրագրերից		
	N	%
Ընդհանրապես չարդարացան	43	7, 6
Ավելի շուտ չարդարացան	160	28, 4
Ավելի շուտ արդարացան	203	36
Լիովին արդարացան	122	21, 6
Պատ. չկա	36	6, 4
Ընդամենը	564	100

Q25. 4. Բուհի գույքային պայմաններից		
	N	%
Ընդհանրապես չարդարացան	89	15, 8
Ավելի շուտ չարդարացան	149	26, 4
Ավելի շուտ արդարացան	161	28, 5
Լիովին արդարացան	128	22, 7
Պատ. չկա	37	6, 6
Ընդամենը	564	100

Q25. 5. Մասնագիտական գրադարանից		
	N	%
Ընդհանրապես չարդարացան	92	16, 3
Ավելի շուտ չարդարացան	154	27, 3
Ավելի շուտ արդարացան	140	24, 8
Լիովին արդարացան	135	23, 9
Պատ. չկա	43	7, 6
Ընդամենը	564	100

Q25. 6. Դասախոսի կողմից տրամադրված նյութերից, գրականությունից		
	N	%
Ընդհանրապես չարդարացան	39	6, 9
Ավելի շուտ չարդարացան	125	22, 2
Ավելի շուտ արդարացան	205	36, 3
Լիովին արդարացան	160	28, 4
Պատ. չկա	35	6, 2
Ընդամենը	564	100

Q25. 7. Համակուրսեցիներից		
	N	%
Ընդհանրապես չարդարացան	42	7, 4
Ավելի շուտ չարդարացան	87	15, 4
Ավելի շուտ արդարացան	179	31, 7
Լիովին արդարացան	221	39, 2
Պատ. չկա	35	6, 2
Ընդամենը	564	100
Q25. 8. Դեկանատից/ամբիոնից		
	N	%
Ընդհանրապես չարդարացան	64	11, 3
Ավելի շուտ չարդարացան	104	18, 4
Ավելի շուտ արդարացան	163	28, 9
Լիովին արդարացան	201	35, 6
Պատ. չկա	32	5, 7
Ընդամենը	564	100

Q25. 9. Բուհի այլ արմինխտրատիվ աշխատողներից		
	N	%
Ընդհանրապես չարդարացան	77	13, 7
Ավելի շուտ չարդարացան	155	27, 5
Ավելի շուտ արդարացան	167	29, 6
Լիովին արդարացան	119	21, 1
Պատ. չկա	46	8, 2
Ընդամենը	564	100

Q26. Որքանով են ստորև նշվածները առկա Ձեր բուհում: Գնահատեք 1-4 բալանոց սանդղակով, որտեղ 1=ընդհանրապես առկա չէ, 4=լիովին առկա է:

Q26. 1. Ուսանողներին մատչելի լաբորատորիա (հետազոտական հնարավորություններ)		
	N	%
Ընդհանրապես առկա չէ	199	35, 3
Մասամբ առկա չէ	162	28, 7
Մասամբ առկա է	110	19, 5
Լիովին առկա է	64	11, 3
Պատ. չկա	29	5, 1
Ընդամենը	564	100

Q26. 2. Հարուստ մասնագիտական գրադարան		
	N	%
Ընդհանրապես առկա չէ	131	23, 2
Մասամբ առկա չէ	183	32, 4
Մասամբ առկա է	113	20, 0
Լիովին առկա է	108	19, 1
Պատ. չկա	29	5, 1
Ընդամենը	564	100

Q26. 3. Որակյալ դասախոսական կազմ		
	N	%
Ընդհանրապես առկա չէ	22	3,9
Մասամբ առկա չէ	96	17,0
Մասամբ առկա է	207	36,7
Լիովին առկա է	208	36,9
Ընդամենը	533	94,5
Պատ. չկա	31	5,5
Ընդամենը	564	100

Q26. 4. Կիրառելի գրականություն		
	N	%
Ընդհանրապես առկա չէ	62	11,0
Մասամբ առկա չէ	174	30,9
Մասամբ առկա է	178	31,6
Լիովին առկա է	121	21,5
Պատ. չկա	29	5,1
Ընդամենը	564	100

Q26. 5. Անվճար ինտերնետի հասանելիություն		
	N	%
Ընդհանրապես առկա չէ	246	43,6
Մասամբ առկա չէ	98	17,4
Մասամբ առկա է	72	12,8
Լիովին առկա է	109	19,3
Պատ. չկա	39	6,9
Ընդամենը	564	100

Q21. 6. Բուհի գույքային հագեցվածություն (գրատախտակ, սեղան, աթոռ)		
	N	%
Ընդհանրապես առկա չէ	67	11,9
Մասամբ առկա չէ	128	22,7
Մասամբ առկա է	163	28,9
Լիովին առկա է	180	31,9
Պատ. չկա	26	4,6
Ընդամենը	564	100

Q26. 7. Բուհի նյութատեխնիկական հագեցվածություն (ուսանողներին հասանելի համակարգիչներ, print-ի, scan-ի և Xerox-ի հնարավորություն)		
	N	%
Ընդհանրապես առկա չէ	154	27,3
Մասամբ առկա չէ	163	28,9
Մասամբ առկա է	117	20,7
Լիովին առկա է	94	16,7

Պատ. չկա	36	6,4
Ընդամենը	564	100

Q26. 8. Համագործակցություն արտասահմանյան բուհերի հետ		
	N	%
Ընդհանրապես առկա չէ	155	27,5
Մասամբ առկա չէ	185	32,8
Մասամբ առկա է	111	19,7
Լիովին առկա է	74	13,1
Պատ. չկա	39	6,9
Ընդամենը	564	100

Q27. Ի՞նչ բնույթի փոփոխություններ կցանկանայիք իրականացնել Ձեր բուհում			
	N	%	%-ը դեպքերի մեջ
Պրակտիկ գիտելիքի տրամադրում և պրակտիկայի ավելացում	55	9,6%	14,7%
Միջոցառումների, գիտաժողովների հաճախակի անցկացում	42	7,3%	11,2%
Դասախոսական կազմի փոփոխություն, անցում սովետականից ժամանակակիցի և որակի բարձրացում	48	8,3%	12,8%
Տեխնիկական բնույթի թարմացումներ, լաբորատորիայի զարգացումներ	173	30,1%	46,1%
Բուհի որակի լավացում տարբեր ասպեկտներում	75	13%	20%
Ուսանողի կարծիքի և իրավունքի հաշվի առնում	25	4,3%	6,7%
Համակարգային ուսուցման զարգացում, վերացնել թեստային համակարգը և բանավոր քննություն մտցնել	48	8,3%	12,8%
Ոչ մի փոփոխություն	30	5,2%	8%
Ընդամենը	575	100%	153,3%

Q28. Ինչպես է Ձեր բուհը/բուհի ադմինիստրատիվ աշխատակազմը հաշվի առնում ուսանողի կարծիքը բուհում տարվող այս կամ այն աշխատանքների վերաբերյալ			
	N	%	%-ը դեպքերի մեջ
Անձամբ հարց են ուղղում ուսանողին	63	10,4%	12,2%
Հարցման միջոցով	223	36,7%	43,2%
Ուսանողը ինքն է իր խոսքը տեղ հասցնում	193	31,7%	37,4%
Ուսանողի կարծիքը բուհում չեն հարցնում/լսում	119	19,6%	23,1%
Ընդամենը	608	100%	117,8%

Q29. 1. Ստորև նշված թեմաներից որո՞նց վերաբերյալ են Ձեր կարծիքը հարցրել բուհում			
	N	%	%-ը դեպքերի մեջ
Առարկայական ծրագրերի արդյունավետությունը	162	13,3%	41,2%
Դասընթացների կազմակերպման որակը	166	13,7%	42,2%
Գնահատման օբյեկտիվությունը	166	13,7%	42,2%
Գնահատման արդյունավետությունը ուսանողի համար	134	11%	34,1%
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների արդյունավետություն և արդիականություն (լեկցիա, քննարկումներ և այլն)	169	13,9%	43%
Դասախոսական կազմի որակը	154	12,7%	39,2%
Բուհի գույքային ապահովվածությունը	83	6,8%	21,1%
Բուհի տեխնիկական հագեցվածությունը	78	6,4%	19,8%
Գրադարանի հագեցվածությունը արդիական մասնագիտական գրականությամբ	69	5,7%	17,6%
Այլ	35	2,9%	8,9%
Ընդամենը	1216	100%	309,4%

Q29. 2. Ձեր նշած այդ տարբերակներից որի հետ կապված փոփոխություններ եք նկատել բուհում			
	N	%	%-ը դեպքերի մեջ
Առարկայական ծրագրերի արդյունավետությունը	91	11%	31, 9%
Դասընթացների կազմակերպման որակը	109	13, 2%	38, 2%
Գնահատման օբյեկտիվությունը	90	10, 9%	31, 6%
Գնահատման արդյունավետությունը ուսանողի համար	91	11%	31, 9%
Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների արդյունավետություն և արդիականություն (լեկցիա, քննարկումներ և այլն)	112	13, 6%	39, 3%
Դասախոսական կազմի որակը	99	12%	34, 7%
Բուհի գույքային ապահովվածությունը	78	9, 4%	27, 4%
Բուհի տեխնիկական հագեցվածությունը	73	8, 8%	25, 6%
Գրադարանի հագեցվածությունը արդիական մասնագիտական գրականությամբ	57	6, 9%	20%
Այլ	26	3, 1%	9, 1%
Ընդամենը	826	100%	289, 8%

Այլ ա դ յ ու ս ա կ ե ն ր

Աղյուսակ 30. Որքանով է ազդում նշված գործոններից յուրաքանչյուրը գնահատման վրա			
	Գրեթե չի ազդում	Մասամբ ազդում է	Մեծապես ազդում է
Ուսանողի գիտելիքները	2, 5%	15, 8%	81, 7%
Գիտելիքը կիրառելու կարողությունները	3, 4%	18, 4%	78, 1%
Ինքնուրույն աշխատանքը	6, 9%	22, 9%	70, 2%
Ուսանողի ձգտումը ուսման նկատմամբ	7, 1%	29, 9%	63, 0%
Ուսանողի պահվածքը/վարքը դասի ժամանակ	11%	33, 6%	55, 4%
Ուսանողի հաճախումները դասերին	7, 5%	31, 1%	61, 5%
Ուսանողի նկատմամբ դասախոսի անձնական վերաբերմունքը	11, 6%	31, 8%	56, 5%
Ուսանողի արտաքին տեսքը	44, 8%	31, 2%	24%
Ուսանողի ծանոթը	28, 1%	25, 9%	46, 1%
Ծնողների դիրքը	30, 9%	25, 1%	44%
Կաշառքը	41, 1%	22, 8%	36, 1%

Հարց 14. Ձեր կարծիքով որքանով է վերջնական գնահատականի վրա ազդում նշված գործոններից յուրաքանչյուրը:
 Գնահատման սանդղակը ի սկզբանե ներառել է 1-10 միավորները, որոնք հետո վերափոխվել են [1, 2, 3]=1 (գրեթե չի ազդում), [4, 5, 6, 7]=2 (մասամբ ազդում է), [8, 9, 10]=3 (մեծապես ազդում է) պատասխանի տարբերակների:

Աղյուսակ 31. 1. Համեմատություն՝ ըստ բույսի կարգավիճակի				
	N		%	
	Ընդհանուր	Իդեալիստներ	Ընդհանուր	Իդեալիստներ
Պետական է	251	443	71, 7	78, 8
Միջպետական է	12	14	3, 4	2, 5
Մասնավոր է	87	105	24, 9	18, 7
Ընդամենը	350	562	100, 0	100, 0

Աղյուսակ 31. 2. Համեմատություն՝ ըստ առաջադիմության				
	N		%	
	Ընդհանուր	Իդեալիստներ	Ընդհանուր	Իդեալիստներ
Բավարար	55	93	16, 4	17, 2
Լավ	184	287	54, 8	53, 0
Գերազանց	97	162	28, 9	29, 9
Ընդամենը	336	542	100, 0	100, 0

Աղյուսակ 31. 3. Համեմատություն՝ ըստ մարզի				
	N		%	
	Ընդհանուր	Իդեալիստներ	Ընդհանուր	Իդեալիստներ
Երևան	497	303	88, 4	86, 6
Գյումրի	36	27	6, 4	7, 7
Վանաձոր	29	20	5, 2	5, 7
Ընդամենը	562	350	100, 0	100, 0